наша свабода

№133(220) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

7 СНЕЖНЯ 2001 года ПЯТНІЦА

Адрас: 220123, г.Мінск, а/с 103

тэл. 284-36-53

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by

http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

ВЕСТКІ

Будаўнікі будуць здаваць іспыты

Як паведамляе Радыё «Рацыя», працаўнікі будаўнічых спецыяльнасцяў будуць здаваць іспыты. Рэч у тым, што ў Савеце Міністраў рыхтуецца пастанова аб сертыфікацыі персаналу ў галіне будаўніцтва. Пастанова будзе прынятая з мэтай абароны спажыўцоў будаўнічай прадукцыі.

Вучыцца ў фінаў

На думку дэкана эканамічнага факультэту БДУ Міхаіла Кавалёва, Беларусь як транзітная краіна малаэфектыўна выкарыстоўвае сваё геапалітычнае становішча. З ягонага выступу на брыфінгу па праблемах электроннага гандлю вынікае, што беларусам варта вывучаць досвед эканамічнага развіцця Фінляндыі, дзе таксама амаль няма карысных выкапняў. Тым не менш, фінскі экспарт складае 8 тысяч даляраў у год на кожнага жыхара, а ў Беларусі гэты паказнік раўняецца ўсяго 800 даляраў.

Жывы ланцуг на праспекце Скарыны

9 снежня з 15-ай да 16-ай гадзіны ў Мінску на праспекце Скарыны Аб'яднаная грамадзянская партыя мае намер правесці акцыю «Ланцуг неабыякавых людзей». Людзі з партрэтамі зніклых вядомых у Беларусі асобаў стануць жывым ланцугом на ўчастку праспекта Скарыны ад Кастрычніцкай плошчы да плошчы Незалежнасці. Аналагічныя акцыі маюць прайсці і ў іншых беларускіх гарадах.

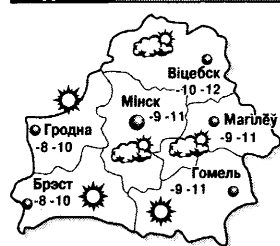
Адзін замок – добра, а два — лепш

Органы ўнутраных справаў Мінска звяртаюцца да жыхароў сталіцы ставіць у сваіх кватэрах дзверы з замкамі розных спецыяльных сістэмаў. Міліцыя даводзіць, што звычайныя жалезныя дзверы перасталі быць надзейнай аховай жылля: злодзеі навучыліся іх адмыкаць. Асабліва небяспечная сярод кватэрных злодзеяў у Мінску абхазская банда.

Кампенсацыя ад кітайцаў

Вышэйшы гаспадарчы суд Беларусі яшчэ ў 1999 годзе прыняў пастанову аб тым, што Кітайская машынабудаўнічая кампанія мусіць выплаціць кампенсацыю Мінскаму заводу аўтаматычных ліній у памеры 210 тысяч даляраў за невыкананы кантракт. Цяпер адмысловы зварот з ВГС разглядае пекінскі пасрэдніцкі народны суд № 2.

НАДВОР'Е

Крыніца: www.gismeteo.ru

Курс наяўнага долара на «чорным рынку» 1570

Суд не адбыўся – згубілася справа

5 снежня рэдактар нядаўна закрытай недзяржаўнай гродзенскай газеты «Пагоня» Мікалай Маркевіч быў выкліканы ў суд Ленінскага раёну гораду Гродна. Там павінен быў пачацца разгляд ягонай адміністрацыйнай справы — за арганізацыю несанкцыянаванага пікету ў гэтым абласным цэнтры 19 лістапада супраць закрыцця газеты «Пагоня» (артыкул 167-1, частка 2 Кодэксу аб адміністрацыйных правапарушэннях Рэспублікі Беларусь). Раней двум журналістам газеты — Паўлу Мажэйку і Анджэю Пісальніку — за ўдзел у пікетаванні было вынесена адміністрацыйнае папярэджанне.

Аднак суддзя Дзмітрый Дземчанка так і не пачаў разглядаць справу, бо яна папросту знікла. Перарылі стол і шафы, суддзя так і не знайшоў адміністрацыйнай справы, якую, з яго слоў, раніцай ён яшчэ бачыў на ўласныя вочы. Ён прапанаваў Маркевічу прыйсці да яго праз некалькі гадзін, але і тады справа не знайшлася.

У гутарцы з карэспандэнтам БелаПАНу Мікалай Маркевіч назваў здарэнне вельмі сімвалічным: «У гэтай краіне пры гэтай уладзе парадку не было і не будзе».

Генадзь БАРБАРЫЧ

«Талібан» без кіраўніка

Духоўны лідэр талібаў мула Махамед Амар склаў з сябе паўнамоцтвы кіраўніка руху.

Гэтае рашэнне, як паведамляюць сродкі масавай інфармацыі Ісламабаду, спасылаючыся на крыніцы з пакістанскага гораду Кветэ, мула прыняў у рамках спробаў дамовіцца пра мірную здачу Кандагару – апошняга апірышча руху Талібан.

Антыталібскія сілы ўжо некалькі дзён вядуць аблогу гэтага гораду.

ДТЗ дапамагло органам

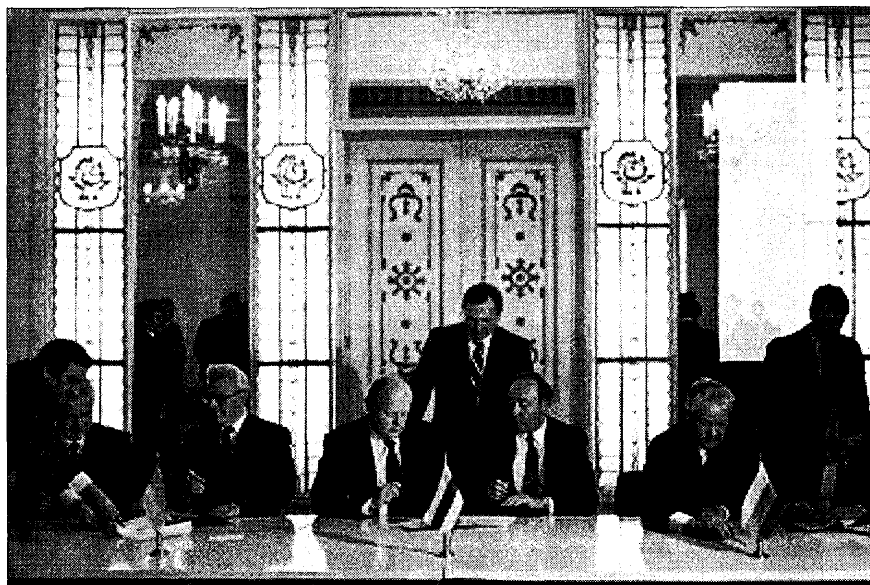
Устаноўлена асоба мужчыны, які 2 снежня быў збіты аўтамабілем Брэсцкага аблвыканкама.

БелаПАН паведамляў аб тым, што ў мінулую нядзелю на аўтадарозе Мінск - Брэст аўтамабілем «Джып-Хонда», які належыць Брэсцкаму аблвыканкаму, у раёне вёскі Хабы Брэсцкага раёну быў збіты мужчына. На працягу некалькіх дзён пасля дарожна-транспартнага здарэння яго асобу ўстанавіць не ўдавалася. Як паведамілі БелаПАН ва УУС Брэсцкага аблвыканкама, загінуўшым аказаўся 46-гадовы Валерый Жалязнякоў, ураджэнец вёскі Гасьба Гарадоцкага раёну Віцебскай вобласці. Ён быў судзімы па артыкуле 87, частцы 2, Крымінальнага кодэкса (крадзеж). З 1996 года знаходзіўся ў вышуку, пастаяннага месца жыхарства не меў.

Следства па справе аб ДТЗ вядзе Брэсцкая абласная пракуратура. І ў ДАІ УУС Брэсцкага аблвыканкама, і ў пракуратуры па-ранейшаму не пацвярджаюць, што ў салоне службовага аўтамабіля знаходзіўся старшыня Брэсцкага аблвыканкама Васіль Далгалёў. У размове з карэспандэнтам БелаПАН супрацоўнік праваахоўных органаў, які пажадаў застацца неназваным, выказаў меркаванне, што вінаватым у ДТЗ аб'явяць загінуўшага і такім чынам следства па гэтай справе будзе закрыта.

Валянціна КАЗЛОВІЧ

Незалежнасць ад Савецкага Саюзу

Інтэрв'ю старшыні Вярхоўнага Савета Беларусі Станіслава Шушкевіча НАШАЙ СВАБОДЗЕ на першы юбілей Белавежскага пагаднення

— Усе мы разумеем, што атрымалася з Белавежскіх падзеяў 1991 года. Перавярнуўся свет, перастала існаваць агрэсіўная імперская краіна – яна развалілася. Што Вы можаце расказаць пра тое, як гэта адбывалася? З чаго пачалося – пэўна, была ж нейкая перадгісторыя? Ішлі ж, відаць, нейкія перамовы – гэтак зрабіць ці інакш. Як гэта ўсё вырашылася?

- Размовы аб новых прынцыпах узаемадзеяння асобных суб'ектаў СССР вяліся загадзя – яшчэ у той час, калі я не меў дачынення да кіраўніцтва рэспублікі. І саюзныя дагаворы былі, пасля быў жнівень 91-га. Так што радок у самым пачатку Белавежскага пагаднення «СССР спыняе сваё існаванне» – гэта канстатацыя.

Гарбачоў хацеў, як некалі Чэхаў пісаў, што ад малога да вялікага ўсе рабы ў Расіі, дык каб у наш час усе ад малога да вялікага бальшавікамі сталі. Ён хацеў надаць бальшавізму чалавечы твар, а сабой замяніць бюро ЦК КПСС, быць прэзідэнтам, але прыкладна пры ранейшым змесце існавання. Нейкі сацыялізм, нейкая агульная маёмасць і г.д. Дык вось, ён хацеў заключыць саюзны дагавор і праектаваў гэты саюзны дагавор. Але ў яго не хапіла мужнасці пайсці на канфедэрацыю дзе-небудзь у сакавіку 91-га году. Тады б гэта на ўра прыняў з'езд народных дэпутатаў. У яго не хапіла рашучасці на такі новы крок. Відавочна, ён зрабіў вялікую справу. І наўрад ці ўжо можна было другую вялікую справу зрабіць. Апошні яго захад адбыўся 21 кастрычніка, калі ён прапанаваў новы тэкст гэткага дагавору. Фактычна заставаўся ранейшы Саюз, які толькі называўся канфедэрацыяй. Ну, я прыкладна яму гэта і сказаў. Ельцын таксама сказаў нешта такое. Гарбачоў пакрыўдзіўся і пайшоў з нашага дзяржсавета. Ну, Карымаў і іншыя кажуць: «Раз вы нас з ім увялі ў такі стан амаль варожы, дык ідзіце цяпер цягніце яго назад». Мы і пайшлі, дамовіліся аб сустрэчы — ужо ў Белавежскай пушчы на паляванні.

Заканчэнне на стар.3

Сям'я Лукашэнкі не заплаціла за адпачынак 16 800 даляраў ЗША?

Украінскія журналісты абвінавачваюць Лукашэнку ў растраце грошай украінскіх падаткаплатнікаў.

Як стала вядома прэсавай групе БНФ «Адраджэнне» і Партыі БНФ, украінскія журналісты, якія расследавалі фінансавыя злоўжыванні крымскіх чыноўнікаў, высветлілі, што Аляксандр Лукашэнка застаўся вінаватым украінскім падаткаплатнікам дзесяткі тысячаў даляраў. Гэтыя астранамічныя для кожнага жыхара Беларусі грошы былі патрачаны на шыкоўны адпачынак Рыгоравіча ў ялцінскім санаторыі «Расія». Крымскі спікер Леанід Грач, які з'яўляецца ідэйным паплечнікам Лукашэнкі і выступае за аднаўленне Савецкага Саюзу, не аднойчы запрашаў «бацьку» да сябе ў Крым на адпачынак.

Журналістка ўкраінскага выдання «Грані Плюс» даведалася з вусных супрацоўніка аховы гэтага звышэлітнага санаторыю пра цікавыя падрабязнасці: тут адпачывае пракамуністычная і праімперская палітычная эліта: Зюганаў, Селязнёў, Лукашэнка. Прычым плаціць за ўсе гэтыя адпачынкі не хто іншы, як украінскі грамадзянін-падаткаплатнік. «Сям'я Лукашэнкі жыла па 20 дзён у мінулым і ў гэтым годзе. Яны нічога не плацяць, і ўсё ў санаторый гэта ведаюць, але толькі перашэптваюцца. Размова ідзе пра тое, што ўсе страты за кошт прыбытку спісваюць, а гэта – дзесяткі тысячаў даляраў», – распавядае выданню адзін з супрацоўнікаў аховы элітнага санаторыю.

Як стала вядома ўкраінскай газеце, «адна толькі сям'я Лукашэнкі з сямі чалавек толькі за сезон гэтага году засталася вінная 16 800 даляраў». Паводле самых сціплых падлікаў, санаторый «Расія» сапраўды закрыў за кошт прыбытку не адзін дзесятак тысячаў амерыканскіх даляраў, якія былі патрачаныя на абслугоўванне стратных кліентаў, і такім чынам кіраўніцтва крымскай аўтаноміі, пад чыім патранажам знаходзіцца санаторый, змагло схаваць рэальныя прыбыткі і скараціць падаткі.

Дзякуючы такой «палітыцы» крымскія «ханы» змаглі рэальна палепшыць сваё становішча. Нядаўна крымскі спікер Леанід Грач пераехаў у прыватны асабняк коштам паўмільёна даляраў, а ягоны паплечнік Лентун Беразіеў змог стаць уласнікам сеткі аўтазаправак.

Мы звязаліся з кіеўскім журналістам Сяргеем Лешчанкам, супрацоўнікам газеты «Украінская Праўда», якая неаднаразова падымала тэмы карупцыі ў вышэйшых эшалонах улады (менавіта ў гэтай газеце выданні працаваў Георгі Гангадзэ). Украінскі журналіст засведчыў нам, што інфармацыя, якая з'явілася ў газеце «Грані Плюс», заслугоўвае «высокай ступені даверу».

Аляксей Шэін, кіраўнік прэсавай групы БНФ «Адраджэнне» і Партыі БНФ

МЕТАД

Не будзе заробкаў – не будзе пасады

Старшыня Магілёўскага аблвыканкама Барыс Батура прыгразіў кіраўнікам прамысловых прадпрыемстваў і будаўнічых арганізацыяў вобласці, якія на працягу гэтага тыдня не пагасяць даўгі па заробтнай плаце сваім работнікам, вызваленнем ад пасадаў.

Згодна са статыстычнымі звесткамі на 1 снежня, агульная сума запазычанасці па заробтнай плаце на тэрыторыі Магілёўскай вобласці перавысіла 9 мільярдаў рублёў. З гэтай сумы 321 мільён рублёў прыпадае на зарплату за жнівень, больш як 2 мільярды – за верасень. Па галінах вытворчасці больш за 6 мільярдаў рублёў склаў доўг работнікам сельскай гаспадаркі, 1 мільярд 200 мільёнаў – прамысловасці, каля 1 мільярда – жыллёва-камунальнай гаспадаркі, больш за 700 мільёнаў – будаўнічых арганізацый.

На думку старшыні камітэта эканомікі і рынкачных стасункаў аблвыканкама Уладзіміра Краўцова, асноўнымі прычынамі несвоечасовай выплаты зарплаты стала цяжкае фінансавае становішча суб'ектаў гаспадарання, узаемныя неплацяжы. Кіраўнік вобласці Барыс Батура назваў у гэтым шэрагу непаваротлівасць чыноўнікаў і кіраўнікоў прадпрыемстваў. Ён запатрабаваў пагасіць даўгі па заробтнай плаце ў прамысловасці і будаўнічых арганізацыях да канца бягучага тыдня. У адваротным выпадку не выключана магчымасць істотных кадравых перастановак.

Канстанцін УВАРАЎ

«Міцубісі» для беларусаў

Афіцыйны дылер карпарацыі *Mitsubishi Motors* на тэрыторыі Польшчы і Беларусі – кампанія *MMC Car Poland Co. Ltd* – абвясціла пра з'яўленне ў Беларусі афіцыйнага дылера карпарацыі. Ім стала беларуская кампанія «Мілеіум-Груп», якой належыць аўтацэнтр «Калядзічы».

Падпісанне дылерскага пагаднення стала вынікам супольнай працы спецыялістаў кампаніі *MMC Car Poland Co. Ltd.* і аўтацэнтру «Калядзічы». Як заявіла кіраўніцтва *MMC Car Poland Co. Ltd.*, пасля падпісання пагаднення аўтацэнтр «Калядзічы» стаў афіцыйным дылерскім цэнтрам, які мае права на гарантыйнае абслугоўванне аўтамабіляў «Міцубісі» ў Беларусі.

Аляксей АРЭШКА

Бізнес на сабачай модзе

Адзіны на Беларусі швейны цэх па вырабу адзення для хатніх сабак і кошак працуе зараз у свабоднай эканамічнай зоне «Брэст». Калектыў польска-расійскага прадпрыемства «Дзінга-Рос» цягам аднаго месяца адпраўляе на рэалізацыю прадукцыю на 20 тысяч даляраў. У асартыменце пераважаюць тэхналагічныя распрацоўкі польскіх і італьянскіх мадэльераў.

Цікава, што накіраванасць арыгінальнай вытворчасці выключна экспартная, паколькі на Беларусі, як той казаў, нулявы попыт на аксесуары для чатырохногіх. Між тым на фірме кажуць, што ўвогуле існуе 2,5 тысячы відаў апранахаў для хатніх жывёлаў. Гэта камізэлькі, кіпцюрнікі, муфты, банты, памперсы і г.д.

Надзея СВЯТЛІЧНАЯ

Смяротная кара і омбудсмен

У Палаце прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі рыхтуюцца парламенцкія слуханні па праблемах адмены смяротнай кары. Пра гэта БелаПАНу паведаміў член пастаяннай парламенцкай камісіі па правах чалавека, нацыянальных стасунках і СМІ Іван Пашкевіч.

Паводле інфармацыі БелаПАНу, ідэя аб правядзенні такіх слуханняў ужо абмяркоўвалася на пасяджэнні Савета Палаты прадстаўнікоў і атрымала падтрымку кіраўніцтва ніжняй палаты. Апрача таго, гэтую ідэю падтрымлівае кіраўнік Адміністрацыі прэзідэнта Урал Латыпаў, аднак дадзенае пытанне пакуль не ўзгоднена з прэзідэнтам. Калі рашэнне аб правядзенні слуханняў будзе прынята, то яны, хутчэй за ўсё, адбудуцца ўжо падчас веснавой сесіі. На слуханні плануецца запрасіць прадстаўнікоў парламенцкіх асамблей Савета Еўропы і АБСЕ.

Адмена смяротнай кары – адна з умоваў аднаўлення для Беларусі статусу спецыяльнага запрошанага ў ПАСЕ. Яшчэ адна ўмова – заснаванне ў Беларусі пасады Упаўнаважанага па правах чалавека (омбудсмена). Як паведаміў БелаПАНу старшыня камісіі па правах чалавека Валерый Ліпкін, плануецца, што адпаведны законапраект будзе разгледжаны Палатай прадстаўнікоў таксама на веснавой сесіі. Паводле яго словаў, цяпер гэты дакумент практычна поўнасцю гатовы да разгляду. Спрэчным застаецца толькі адно яго палажэнне – каго надзяліць правам прызначаць омбудсмена. Зараз разглядаюцца два варыянты: упаўнаважаны па правах чалавека будзе прызначацца прэзідэнтам і зацвярджацца парламентам або выбірацца парламентам па ўзгадненні з кіраўніком дзяржавы.

Юрый ПАЦЁМКІН

СКАНДАЛ

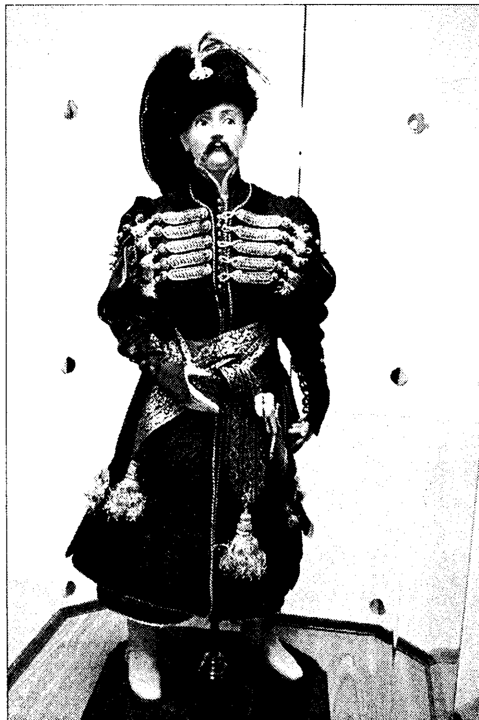
Арыштаваны рэжысёр «Беларусьфільма»

У Мінску затрыманы і змешчаны ў ізалятар часовага ўтрымання ГУУС Мінгарвыканкама малады рэжысёр-пастаноўшчык кінастудыі «Беларусьфільм» Руслан Зголіч. Яго абвінавачваюць у выкраданні плёнкі з незавершанай версіяй фільма «Госці», рэжысёрам якога ён сам жа і з'яўляецца. З заявай аб знікненні плёнкі ў міліцыю звярнулася кіраўніцтва «Беларусьфільма».

За некалькі дзён да затрымання Руслан Зголіч расказаў карэспандэнту БелаПАН пра свой канфлікт з кіраўніцтвам кінастудыі «Беларусьфільм». Поўнаметражны фільм «Госці», бюджэт якога складае 200 тысяч даляраў, з'яўляецца дэбютнай работай Зголіча. Паводле словаў рэжысёра, сітуацыя абвастрылася з-за тэрмінаў здачы фільма. Ён прасіў дадатковы час для здачы карціны, лічачы, што спешка сапсуе якасць работы. Аднак, паводле словаў Зголіча, яму была аб'яўлена строгая вымова з папярэджаннем. Паўстала нават пытанне аб тым, каб фільм завяршыў іншы рэжысёр-мантажор. Сітуацыя абвастрылася ў канцы лістапада, калі Руслана Зголіча перасталі пускаць у яго ўласны кабінет на кінастудыі. Ён вымушаны быў звярнуцца з заявай у міністэрства культуры і пракуратуру. Аднак безвынікова.

Генадзь БАРБАРЫЧ

КАЛЕКЦЫЯ

Адзін з экспанатаў выставы «Ляпечныя хронікі», што працуе ў Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва

Меліяратары сохнуць па рэабілітацыі

У некаранаванай сталіцы беларускага Палесся Пінску заснавалі грамадскі фонд першапраходцаў прыпяцкіх балотаў. Ачольваць яго даручана апошняму (да 1997 года) начальніку вытворчага аб'яднання «Палессеводбуд» Івану Цітову. У сваёй першай праграмнай заяве былы кіраўнік 20-тысячнай арміі меліяратараў Палесся выказаўся за маральную рэабілітацыю гаспадарчых пераўтварэнняў сацыялістычнага перыяду.

Колішнія выканаўцы асушальных праектаў ужо заручыліся фінансавай падтрымкай у спонсараў і падрыхтавалі да выдання ў Брэсцкай абдрукарні кніжны альманах. На гэты інфармацыйны шчыт уздымаюцца дасягненні мінулага, калі, прыкладам, СССР выдаткаваў для меліярацыі ў Беларусі 210 мільярдаў рублёў, і 52% балотаў на Палессі былі асушаныя. Гігантаманія, аднак, не выдаецца за стратэгічную памылку. Прызнаючы за сабою толькі шаблоннасць у выпростванні рэк і руйнаванні мясцовых ландшафтаў, былыя першапраходцы лічаць немагчымым далей маўчаць пра цяперашні занепад канструкцыяў 30-40-гадовай даўніны.

Відавочна, што недзе ў нетрах улады ў Беларусі збіраецца сіла, якая будзе імкнуцца рэанімаваць меліярацыю дзеля хуткаспелых ураджаяў на яшчэ ацалелых прыродных тарфяніках. І таму кучкаванне ля фонду «Беларускае Палессе» ў Пінску можна лічыць спробай праверыць наша грамадства на здольнасць супрацьстаяць новым экалагічным авантурам.

Галіна БАРАВАЯ

Балетныя прэміі 2001 году

Уладальнікам балетнай прэміі «Філіп Морыс Дэбют» 2001 года стала маладая балерына Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра Рэспублікі Беларусь Вольга Гайко.

У намінацыі «Жыццё ў мастацтве», заснаванай у 2000 годзе для ветэранаў сцэны, незалежнае творчае журы пад старшынствам мастацкага кіраўніка і галоўнага балетмайстра тэатра балету Валянціна Елізар'ева аддала свае галасы народнаму артысту Беларусі Юрыю Траяну.

Цырымонія ўзнагароджання пераможцаў адбудзецца 7 снежня на сцэне тэатра балету.

Маша ПЯТРОВА

НАМЕРЫ

Кошты «адпусцяць»

Да вясны 2002 году ўрад мае намер «адпусціць» цэны на сельскагаспадарчую прадукцыю. Пра гэта 4 снежня, прэзентуючы дэпутатам Палаты прадстаўнікоў праект праграмы дзейнасці ўраду, паведаміў прэм'ер-міністр краіны Генадзь Навіцкі. Паводле ягоных словаў, гэта прадугледжана зацверджанай урадам праграмай рэфармавання беларускага АПК. «Пакуль мы будзем мець жорсткае рэгуляванне цэн у сельскай гаспадарцы, усё астатняе амаль страчвае сэнс», – заявіў прэм'ер.

Як лічыць прэм'ер, урад «нарэшце знайшоў тыя формы і падыходы», якія дазволяць ажыццявіць рэальнае рэфармаванне АПК. У выніку рэфармавання ў сельскай гаспадарцы павінна захавацца буйнатаварная вытворчасць. Аднак знаходзіцца яна будзе ў руках розных уласнікаў – ад калектыўных да прыватных.

Апрача таго, урад мае намер вызваліць АПК ад «неўласцівай нагрузкі», звязанай з інфраструктурай і камунальнай гаспадаркай, а таксама правесці рэструктурызацыю даўгоў гэтай галіны. Яны цяпер складаюць больш за 1 трыльён рублёў.

Юрый ПАЦЁМКІН

Паляўнічы збор – законны

Канстытуцыйны суд Беларусі 4 снежня прызнаў законным рашэнне Брэсцкага раённага савету дэпутатаў аб збіранні мясцовага паляўнічага збору. Пра гэта БелаПАНу паведамілі ў прэсцэнтры Канстытуцыйнага суду.

Як гаворыцца ў рашэнні Канстытуцыйнага суду, такі збор варта выплачваць разам з устаноўленай законам дзяржпошлінай за прадастаўленне права на паляванне.

Разам з тым, на думку Канстытуцыйнага суду, такая дзяржпошліна павінна выплачвацца не штогод, як цяпер, а ў момант атрымання паляўнічага пасведчання.

Юрый КАСЬЯНАЎ

РАДЫЯЦЫЯ

Памежнікі не апраменены

У Дзяржаўным камітэце памежных войскаў Беларусі падведзены вынікі тактыка-спецыяльных вучэнняў, якія памежнікі праводзілі 26-30 лістапада на беларуска-ўкраінскім кавалку дзяржаўнай мяжы супольна са спецыялістамі камітэту па праблемах наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС пры Савеце Міністраў Беларусі.

Дзеля выяўлення ўзроўню апрамянення радыенуклідамі абследаваны каля 400 чалавек, прычым не толькі вайскоўцы, але і цывільны персанал Пінскага памежнага атраду. Паводле вынікаў абследавання спецыялісты канстатавалі, што перавышэння дапушчальнай нормы апрамянення не выяўлена ні ў кога. Праўда, вызначана група з 9 чалавек, у якіх узровень апрамянення радыенуклідамі найвышэйшы сярод абследаваных, але і ён не перавышае дапушчальнай нормы. Высветлілася, што гэтыя вайскоўцы раней не выконвалі санітарных патрабаванняў, калі палявалі, збіралі грыбы і ягады на забруджаных тэрыторыях.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

Завяршальны этап раздзяржаўлення

Да канца 2002 году ў Брэсцкай вобласці плануецца завяршыць раздзяржаўленне прадпрыемстваў, якія перапрацоўваюць сельгаспрадукцыю і абслугоўваюць сельскую гаспадарку.

У наступным годзе будуць рэфармаваныя каля 60% прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання, больш за 80% прадпрыемстваў гандлю і грамадскага харчавання. Да 2006 году ў вобласці плануецца завяршыць працэс іх рэфармавання. Такія захады прадугледжвае Праграма сацыяльна-эканамічнага развіцця Брэсцкай вобласці на 2001-2005 гады, зацверджаная аблвыканкамам.

Згодна з праграмай, найбольшую колькасць прадпрыемстваў – 88 – плануецца рэфармаваць у наступным годзе (сёлета рэфармавалі 15). З гэтых 88-мі (дзе найбольшую частку складаюць прадпрыемствы гандлю і грамадскага харчавання) 58 плануецца пераўтварыць у адкрытыя акцыянерныя таварыствы, 30 – прадаць па конкурсе і на аўкцыёнах. У бліжэйшыя пяць гадоў будзе рэфармавана толькі адно будаўнічае прадпрыемства.

Валянціна КАЗЛОВІЧ

ЗДАРЭННІ

Антытэрарыстычныя вучэнні

Увечары 3 снежня ў адным з цэхаў рэспубліканскага прадпрыемства «Хімвалакно» ў Светлагорску быў знойдзены муляж выбуховага прыстасавання. Яго знайшлі работнікі цэха пад цыстэрнай з аміякам.

Поліэтыленавы пакет, у якім ляжаў прадмет прастакутнай формы, рабочыя прынеслі ў адзін з пакояў персаналу і толькі потым, спалохаўшыся, здагадаліся выклікаць сапёраў. Была праведзена эвакуацыя людзей. Але спецыялісты, праверыўшы змесціва пакета, устанавілі, што ніякай небяспекі ён не ўяўляў.

Як патлумачылі БелаПАНу ў прэс-службе УУС Гомельскага аблвыканкама, з 3 снежня ў рэспубліцы праводзяцца спецыяльныя вучэнні па папярэджанні тэрарыстычных актаў. Магчыма, знаходка ў Светлагорску – першая праверка пільнасці жыхароў рэгіёну. Аналагічнае меркаванне БелаПАНу выказалі і ў прэс-службе Упраўлення КДБ па Гомельскай вобласці.

Ірына ШАНЦАВА

Выбух у галантарэі

У Магілёве ў будынку тэкстыльнай галантарэі, што месціцца на вуліцы Авіятараў, прагрымеў выбух.

У невялікім (памерам 4х4 метры) памяшканні будынку тэкстыльнай галантарэі, што цяпер узводзіцца, пры выкананні электрагазазварачных работ па мантажы сістэмы ацяплення ўзарвалася ёмістасць аб'ёмам паўтара кубаметра, якая прызначалася для захоўвання вады. Раней у гэтай ёмістасці знаходзіліся лёгкія на загаранне вадкасці.

У выніку выбуху загінуў 51-гадовы будаўнік. Яшчэ адзін рабочы атрымаў чэрапна-мазгавую траўму. Нясучыя канструкцыі памяшкання, у якім адбыўся выбух, не пашкоджаны.

Дзмітрый БЕЛЬСКІ

Небяспечныя дарогі

За мінулыя суткі ў Мінску зарэгістравана 2 368 парушэнняў Правілаў дарожнага руху, 1 522 з якіх зробленыя вадзіцелямі. Выяўлена 68 вадзіцеляў, якія знаходзіліся за рулём у нецвярозым стане, пастаўлена на штрафстаянку 19 аўтамабіляў, адбыліся 42 дарожна-транспартныя здарэнні, у двух з якіх ёсць пацярпелыя.

Упраўленне ДАІ ГУУС Мінгарвыканкама таксама шукае сведкаў дарожна-транспартнага здарэння, якое адбылося 16 лістапада ў Мінску на праспекце газеты «Праўда». Насупраць універсаму «Валгаград», каля 7 гадзін 30 хвілін, аўтамабіль «Шкода-Фабія» наехаў на асвятляльную мачту; пасажыр аўтамабіля загінуў.

БелаПАН

За тыдзень – амаль 2 тысячы злачынстваў

У рэспубліцы за мінулы тыдзень зарэгістравана 1 764 злачынствы, у тым ліку 12 забойстваў, з якіх 11 раскрыта намаганнямі аператыўных і пракурорскіх работнікаў. Органамі пракуратуры ўзбуджана 123 крымінальныя справы, санкцыянавана заключэнне пад варту 364 чалавек, накіравана ў суды 1 121 крымінальная справа ў дачыненні да 1 299 абвінавачваных, падтрымана дзяржаўнае абвінавачанне па 950 справах.

Пракуроры адмянілі 380 незаконных і неабгрунтаваных пастаноў аб адмове ва ўзбуджэнні крымінальных спраў, аб прыпыненні і спыненні расследавання, вынесеных іншымі праваахоўнымі органамі.

Юрый АЛЯКСЕЕЎ

Следчым загадалі прачнуцца

Праз 3 месяцы пасля варварскага разбурэння памятнага знаку ў Курапатах – каменнай лавы, усталяванай ад імя амерыканскага народу прэзідэнтам Білам Клінтанам у 1994 годзе, – следчыя Упраўлення ўнутраных спраў Мінскага раёну нарэшце прыняліся за расследаванне. Што перашкаджала следчым шукаць вінаватых па «гарачых слядах», што іх стрымлівала – застаецца таямніцай. Шанцы на станоўчыя вынікі следства, зразумела, моцна змізарнелі. Дый пачатак запозненага расследавання дзіўнаваты. Чамусьці следчыя пачалі сваю працу з распытвання некалькіх валанцёраў, якія цяпер удзельнічаюць у назіранні за будаўнічымі работамі па рэканструкцыі МКАД каля ўрочышча Курапаты, але не былі там у часе пагрому.

Адначасна міліцыя выклікала і кіраўніка міжнароднай камісіі Маладога Фронту Сяргея Лісічонка па справе сутычкі, якая адбылася 9 лістапада, калі мінскія амапаўцы на тэрыторыі мемарыяла прымянілі сілу супроць яго абаронцаў. С.Лісічонку тады разбілі галаву, і ён абскардзіў дзеянні АМАПа ў пракуратуру. Сілавыя дзеянні ў Курапатах набылі скандальны рэзананс .

Нядаўна вызвалены пасля адміністратыўнага арышту старшыня Маладога Фронту Павел Севярынец расцаніў нечаканую актыўнасць следчых як цалкам кан'юнктурную акцыю – заглажванне віны перад амерыканскім народам за апаганены падарунак у нацыянальным месцы смутку і жаданнем зменшыць пачуццё абразы, якую выклікае ўлада, распачаўшы непаважлівую будоўлю на святой мясціне. Мноства людзей мяркуе, што восеньская вылазка варвараў у Курапаты, зруйнаванне амерыканскага падарунка ды іншыя дзікунствы былі першымі арганізаванымі крокамі ўладаў, каб рэканструяваць МКАД і адначасна занядбаць месца, дзе сталінскія карнікі масава расстрэльвалі невінаватых людзей.

Бліжэйшы час пакажа, на што здольныя следчыя, прачнуўшыся на тры месяцы пазней, чым патрабавалі іхнія абавязкі.

Павел БАРАНОЎСКІ

Суд «імя 40-годдзя выбуху»

5 снежня ў Гродне адбыўся суд над мастаком З.Іваноўскім, якога міліцыянты лічаць арганізатарам недазволенага мітынгу. 29 лістапада споўнілася 40 гадоў з таго дня, як улады зруйнавалі славуты сярэднявечны касцёл — Фару Вітаўта — паводле злачыннага рашэння за нумарам 213, якое гарвыканкам прыняў на жаночае свята — 8 сакавіка 1961 году. Гараджане хацелі сабрацца ў гэты дзень на месцы, дзе стаяў помнік архітэктуры. Улады дазволу не далі. Людзі ўсё адно сабраліся. Адзін з замоўшчыкаў мітынгу, З.Іваноўскі, паведаміў сабраным, што мерапрыемства не будзе праводзіцца, паколькі забароненае. Аднак міліцыя ўсё ж склала на сп.Іваноўскага пратакол.

У судзе ён сказаў, што людзі прыйшлі, бо прачыталі пра плянаваны мітынг у газетах. Папярэдзіць іх, каб не прыходзілі, ён не паспеў, бо рашэнне пра забарону яму прыслалі з гарвыканкаму толькі 28 лістапада ўвечары.

З.Іваноўскі лічыць, што ўлады, напэўна, цынічна зблыталі мерапрыемствы. Яны адказалі, што ўсе мітынгі трэба праводзіць у парку «імя 40-годдзя камсамолу». Вось такія два розныя саракагоддзі. Тое, што ўлады не дазволілі праводзіць мітынг нават у парку, ускосна сведчыць пра іх адносіны да варварства, здзейсненага ў 1961 годзе. Яны выказалі сваю пераемнасць.

Іваноўскі лічыць, што ўладам не спадабалася сама тэма мітынгу-рэквіему— «Без гісторыі няма будучыні».

Пасля таго, як З.Іваноўскі сказаў сабраным, што мітынгу не будзе, ён прапанаваў прысутным памаліцца, бо пакуль існуюць падмуркі, храм яшчэ жывы. А падмуркі Фары Вітаўта захаваліся.

У судзе атрымалася, што ўся віна З.Іваноўскага звялася да заклiку: «Давайце разам памолімся». Ён, дарэчы, беспрацоўны, мае дзвюх непаўналетніх дачок. Працу мае толькі жонка. Таму ён і папрасіў, калі суддзя прызнае яго вінаватым (сам мастак сваёй віны не прызнаў), даць яму арышт, а не штраф.

6 снежня суддзя С.Ярашэвіч абвясціў прысуд З.Іваноўскаму — 150 мінімальных заробкаў, або паўтара мільёна рублёў.

Сяргей МАКСІМОВІЧ

Будзе «справа банкіраў»?

Праз два тыдні пасля гучных арыштаў дырэктараў «Атланту» і стадыёна «Трактар», а таксама адхілення ад пасады начальніка Беларускай чыгункі, Аляксандр Лукашэнка выказаў скрайнюю незадаволенасць працай банкаўскай сістэмы. Звычайна пасля такіх «наездаў» вядзецца пошук вінаватых. Першая ў чарзе па кайданкі – кіраўніца «Беларусбанку» Надзея Ермакова.

Нарада, якая прайшла ўчора ў прэзідэнцкай рэзідэнцыі, прысвячалася абмеркаванню канцэпцыі развіцця банкаўскай сістэмы Беларусі на перыяд да 2010 года, распрацаванага адмыслоўцамі Нацбанку, міністэрстваў эканомікі і фінансаў, супрацоўнікамі камерцыйных банкаў і навукоўцамі.

На нараду запрасілі прэм'ер-міністра Генадзя Навіцкага, ягоных намеснікаў, міністраў, старшыняў абедзвюх палатаў Нацыянальнага сходу, кіраўнікоў найбуйнейшых беларускіх банкаў. Вельмі паказальна, што сярод іншых у зале былі генеральны пракурор Віктар Шэйман і старшыня Камітэту дзяржаўнага кантролю Анатоль Тозік.

Аляксандр Лукашэнка выступіў з вельмі рэзкай прамовай, у якой выказаў скрайнюю незадаволенасць працай банкаўскай сістэмы краіны, а таксама якасцю кантролю за ёю з боку Нацыянальнага банку. Ён запатрабаваў «неадкладна навесці парадак у канкрэтных банках, у тым ліку і ў Нацыянальным». Адсутнасць парадку, мяркуючы па словах беларускага кіраўніка, ён разумее як выдачу беззваротных і праблемных крэдытаў. А.Лукашэнка заявіў, што на сённяшні дзень амаль 300 мільёнаў даляраў, пазычаныя ў камерцыйных банкаў, – гэта «праблемныя нявернутыя крэдыты». Ён звярнуўся да кіраўнікоў праваахоўных органаў з патрабаваннем «прыняць меры» да тых, «хто даваў і браў такія крэдыты».

Па словах А.Лукашэнкі, значная частка нявернутых крэдытаў «асела за мяжой». «Грошы мусяць быць вернутыя ў краіну», падкрэсліў беларускі кіраўнік.

Першай ахвярай гневу кіраўніка дзяржавы стала Надзея Ермакова, старшыня праўлення акцыянернага ашчаднага банку «Беларусбанк». Яе раскрытыкавалі за «нікуды не вартую ліквіднасць банку, асабліва рублёвую». А.Лукашэнка высунуў сур'ёзныя абвінавачанні на адрас кіраўніцтва найбольшага ў Беларусі банку: «Выкідаюцца грошы пад невалютаакупныя крэдыты, у тым ліку з дапамогай ураду, і ў той жа час сваім супрацоўнікам пазыкі выдаюцца налева і направа яшчэ спрытней, чым у камерцыйных банках». На дадатак кіраўнік краіны наўпрост нагадаў Н.Ермаковай пра блізкую перспектыву «доўгае дарогі і казённага дому», параўнаўшы яе «Беларусбанк» з Беларускай чыгункай. Як вядома, супраць кіраўніка БЧ Віктара Рахманько ўзбуджаная крымінальная справа; яму прад'яўленае абвінавачанне ў злоўжыванні службовымі паўнамоцтвамі і крадзяжах у асабліва буйных памерах.

Кантрольным органам А.Лукашэнка напомніў пра тое, што яны адказваюць за навядзенне належнага парадку ў банкаўскай сферы краіны. В.Шэймана і А.Тозіка ён папярэдзіў аб персанальнай адказнасці за выкананне гэтай задачы. «Прабачэння тым, хто жыруе на людскіх грашах і не аказвае ніякай дапамогі народу і дзяржаве, не будзе», заявіў А.Лукашэнка.

У заключэнне беларускі кіраўнік заявіў, што ягонае «прапясочванне» – толькі «прэлюдыя», сапраўдныя ж рэпрэсіі супраць кіраўнікоў банкаўскай сферы пачнуцца не раней, чым праз месяц – у студзені-лютым 2002 года. Мяркуецца, што чарговая публічная лупцоўка банкіраў пройдзе ў Палацы Рэспублікі.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Незалежнасць ад Савецкага Саюзу

Заканчэнне, пачатак на стар.1

— З тым самым Гарбачовым?

— Не, напачатку з Ельцыным. А пасля прывялі і Гарбачова. І ўсё пайшло зноўку. Як заўсёды на дзяржсавеце, былі толькі два варыянты вырашэння пытання: альбо ўсе падпісвалі тое, што прынёс Гарбачоў, альбо нічога не падпісвалі наогул. Карэктывы ўносіць было немагчыма, Гарбачоў быў упэўнены, што ўсё зроблена добра. Такая была спецыфіка часу.

— А як Вы тады запрасілі Ельцына ў пушчу? І як да гэтага палявання далучыўся Краўчук?

— Тады, 1 снежня, праходзіў рэферэндум на Украіне па пытанні незалежнасці, і адказ быў зразумелы. Сацыялагічныя даследаванні гэта паказвалі. А ў нас былі эканамічныя праблемы — паміж Беларуссю і Украінай. Трэба было іх вырашаць разам. І таму, ведаючы, што сустрэча ў пушчы будзе, Кебіч мне кажа, што, можа, было б добра запрасіць Украіну. Ну, я кажу, узгадні ў рабочым парадку, калі яны згодныя, тады я ўзгадню з Ельцыным. Так і сталася.

— А калі сабраліся ў Віскулях, то ўжо ўсе дакументы былі падрыхтаваныя?

— Не, нічога не было, пісалася на месцы. Ва ўсялякім разе, калі нешта было падрыхтавана, то я пра гэта не ведаю. Зразумела, былі падрыхтаваныя дакументы, але зусім не для падпісанага там пагаднення. Там ішлі перамовы паміж урадавымі дэлегацыямі па шэрагу эканамічных пытанняў, яны тады называліся гаспадарчымі часцей, чым эканамічнымі. Гэтыя ўсе пытанні абмяркоўваліся, бо дэлегацыі былі вельмі ўплывовыя. Дзяржсакратар ад Расіі быў, былі Гайдар, Козыраў. Усе эканамічныя праблемы вёў Гайдар, міжнародныя — Козыраў як міністр замежных справаў. Тое самае з боку Украіны — Фокін і быў міністр замежных справаў. Так што можна было абмеркаваць любое пытанне.

— Было адчуванне таго, што адбываецца такая маштабная падзея?

— Шчыра кажучы, я такога адчування не меў. Я проста лічыў, што трэба рабіць работу. Ну я і рабіў. У мяне не было пафасу адчування гістарычнасці падзеі. Не. Гэта пасля ўжо...

— Але ж калі падпісвалася такая дамова, то, па сутнасці, рушылася якая-небудзь іншая, якая праіснавала колькі гадоў... Нейкія трэнні мусілі быць... Ці былі?

— К таму часу я быў глыбока перакананы, што раз ужо прыбалты адышлі, то сістэма пачала развальвацца. Працэс пайшоў. Я добра разумеў, што значыць заява пра «спыненне існавання». Але вось такога адчування, што мы робім суперсправу, – такога не было.

— Паляванне ўсё ж такі адбылося? Звычайнае паляванне?

— На паляванне хадзілі толькі два чалавекі — Краўчук і Фокін. Ну відавочна, было нармальнае паляванне па канонах, я ніколі на паляванне не хадзіў у жыцці, і там не збіраўся ісці. Фокін падстрэліў кабанчыка, а Краўчук — не. Быў нават жарт распаўсюджаны, ці то міф, ці то праўда было, не ведаю да гэтага часу, бо Краўчук добры паляўнічы лічыцца. А так казалі, што ён перабіў тую вяроўку, якою быў прывязаны для яго кабанчык, а Фокін трапіў у свайго кабанчыка, гэта значыць, які быў для яго прывязаны.

— А калі далей разглядаць ужо вынікі гэтых падзеяў? Як усё праходзіла ў Вярхоўным Савеце? Бо вось, скажам, адна вядомая асоба ўвесь час спекулюе на гэтую тэму - што яна там адзіная галасавала супраць...

— Па-першае, гэтая асоба, якая спекулюе, нават не прысутнічала на паседжанні, гэта пратакольна зафіксавана ў Вярхоўным Савеце, і не ведаю чаму, мо збегла. Галасаваў супраць у нас адзін чалавек – гэта Ціхіня Валерый Рыгоравіч. Яшчэ выступалі супраць фронтаўцы, Зянон Пазьняк, бо ён неяк разумеў, што вось новы саюзны дагавор селі разглядаць. Як быццам бы можна было гаварыць аб тым, што іншым далучацца нельга. А так у нас на рэдкасць адзінадушна прайшло. У Расіі было, дакладна, я памятаю, шэсць галасоў супраць. У нас – адзін. Бо ў Расіі была двуххадоўка. Яны юрыдычна ратыфікавалі пасля нас, але практычна яны з усім пагадзіліся да нас. Там вельмі палка выступаў Ельцын. Ён казаў, што саюз ужо загінуў, што контуры гэтага пагаднення былі відаць яшчэ год назад. І ён пераконваў значна больш сур'ёзна. Я баяўся ратыфікацыі, бо калі б не ратыфікавалі, значыцца, мне трэба было б ісці ў адстаўку, таму што я падпісаў пагадненне, перакананы, што яно правільнае, і я правільна зрабіў, і ўсё. І ратыфікавалі на рэдкасць дружна. Бывае, як кажуць.

— Калі вярнуцца назад у Белавежскую пушчу, там, калі адбывалася менавіта сама падзея, ці былі нейкія супрацьдзеянні? Ну, хоць бы таму, што ўрад у нас таксама быў створаны партыйнай наменклатурай і яго ўзначальваў Кебіч?

— Тут, бачыце, падпісанне ішло дзвюма асобамі ад краіны. Наогул спачатку думалі падпісваць толькі ўтрох — першыя асобы дзяржаваў. Ну, а пасля ўжо вырашылі, каб было відаць адзінства ўрада, заканадаўчай і выканаўчай уладаў, то шасцёра падпісалі, і абмяркоўвалі ўсе пазіцыі шасцёра. Так што цэлы дзень працавалі над гэтым, усё было прынята кансэнсусам. Нічога ніхто, нідзе ніяк супраць не выказаўся. Ну а пасля Кебіч ужо пачаў каяцца. Ён сказаў, што зрабіў памылку, што выправіць яе сваім жыццём і ўсё такое. Мне здаецца, цяпер ён зноў паразумнеў, бо ўжо так болей не кажа.

— А вось цяпер, калі дзесяць гадоў прайшло, як Вы ацэньваеце, што з гэтага атрымалася?

— Цяпер Беларусь фактычна груба парушае Белавежскае пагадненне. Магу сказаць, па якіх пунктах. Па-першае, Белавежскім пагадненнем кіраўнікі дзяржаў і ўрадаў абавязваліся выконваць агульна-прызнаныя нормы дэмакратыі і правоў чалавека. Гэтак запісана. Бо якія ж тут выконваюцца нормы, калі нават канстытуцыю ў нас няма як выправіць у дэмакратычную, бо яна ў сваёй аснове антыдэмакратычная. Быў цывілізаваны развод, а вось яднанне нецывілізаванае.

— Гэта так. Але Расія захавала сваю імперскую сутнасць, яна не адмаўляе, што была б вельмі задаволеная, каб Беларусь увайшла ў сферы яе палітыкі, поўнасцю залежныя ад Расіі. Паціху ідзе такая эскалацыя ўплыву, што Беларусь, калі так і далей будзе працягвацца, можа ўжо нават і не пры Лукашэнку, ці Лукашэнка будзе проста адсунуты ў бок, – паглынуць. Ці можа быць гэткае аб'яднанне назад?

— Расія працягвае імперскую каланіяльную палітыку. І незаконнае надзяленне Лукашэнкі ўладай здзейснілі, вы добра ведаеце, тры першыя асобы ў Расіі. Хопіць пальцаў адной рукі, каб пералічыць вядомых расійскіх палітыкаў — не імпершчыкаў, ці, прасцей кажучы, вялікадзяржаўных шавіністаў. А ўсе астатнія — спачатку імпершчыкі. Але пасля трагічных падзеяў 11 верасня ў мяне такое ўражанне, што Пуцін пачынае не толькі дэклараваць пазіцыі дэмакратыі ў міжнародных адносінах, але і прытрымлівацца іх. І пачынае падтрымліваць заходнія ініцыятывы, ініцыятывы Злучаных Штатаў...

— Вы хочаце сказаць, што ён перастаў быць вялікадзяржаўнікам?

— Не. У Расіі палітык высокага рангу не можа не быць вялікадзяржаўнікам, бо яго інакш ястрабы знішчаць. І таму гэта праблематычна. Але ў такіх экстрэмальных абставінах, мне здаецца, ён спачатку не раскрываўся, а тут фактычна адзначыў сваю пазіцыю. Калі такі падыход возьме верх у Расіі, гэта будзе добра. Ну, а калі ён адступіць, будзе так, як і было. А цяпер, што да паглынання...

— Паглынанне ці другое Белавежскае пагадненне? Бо там было некалькі, здаецца, шэсць пагадненняў?

— Ведаеце, прыстойнае пагадненне захаваецца. А шэсць... можна штогод яшчэ шэсць напісаць. І біць там шклянкі і званіць у званы крамлёўскія. Гэта ідэалагічныя пагадненні – усе тыя, якія былі заключаныя між Беларуссю і Расіяй. А там было нармальнае пагадненне – палітычнае. І важкасць яго бачыце? Тут шэсць пагадненняў – і ўсе на сметнік. А тады адно было, усяго з чатырнаццаці пунктаў. Вось, жыве, мае вялікія перспектывы.

— Вы лічыце, што гэтае першае пагадненне незваротнае?

— Абсалютна. Ужо адно тое, што Украіна пайшла па шляху незалежнасці. Дый іншыя рэспублікі ўжо пасля Алма-Ацінскага пагаднення. Я б сказаў, гэта непазбежна. І з Беларуссю так будзе ўрэшце. Ад гэтага няма куды падзецца. Гэта тут можна казаць, што выбары выйграны з высокім працэнтам, але разумны чалавек ведае, што такога працэнту наогул не можа быць, калі чалавек доўга пры ўладзе. У прынцыпе яго не бывае. Значыць, гэта падман. І такога маштабу, што ні пра якае тут падабенства да дэмакратыі гаворкі быць не можа.

— Наогул пра дэмакратыю мы пакуль не гаворым. Тут менавіта пра суверэнітэт і незалежнасць.

— Белавежскае пагадненне ў плане суверэнітэту самае важнае, безумоўна гістарычнае. Расія ўпершыню за 200 гадоў пасля далучэння беларускай тэрыторыі прызнала незалежнасць Беларусі, а таксама і незалежнасць Украіны. Вось што такое для мяне і Краўчука было Белавежскае пагадненне. А мы прызналі незалежнасць Расіі. Незалежнасць ад Савецкага Саюзу. Вось вам і сэнс гэтага пагаднення.

Інтэрв'ю браў
Павел АНТАНОВІЧ

ПОНЕДЕЛЬНИК • 10 ДЕКАБРЯ

6.00 Новости.
6.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Новости.
8.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.15 «Страсти». Сериал (Италия).
10.00 Арсенал. Программа об армии.
10.30 Телебарометр. Прогноз погоды.
11.00 «Семейные узы». Сериал (Бразилия).
12.00 Новости.
12.15 «На перекрестках Европы». Телефестиваль белорусской песни.
13.00 Б.Борисов и Л.Зайцева в многосерийном телефильме «**СТРОГОВЫ**» по одноименному роману Г.Маркова («Ленфильм»). 1-я серия.
14.10 «Радуга над Витебском». Вокально-хореографический ансамбль «Малая земля Живецкая» (Польша)
14.30 Док. сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
15.00 Новости.
15.15 Детективный сериал «Жюли Леско» (Франция).
16.45 «Великие женщины века». Фильм «Джейн Фонда» (США).
17.10 «Страсти». Сериал (Италия).
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 Д.Войт в приключенческом фильме «**ФЛАНДРИЙСКИЙ ПЕС**» (США).
20.20 «Удивительная история, похожая на сказку». Публицистическая программа.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 «Семейные узы». Сериал (Бразилия).
22.40 Стадион.
23.05 Планета «АРТ».
23.35 Новости.
23.50 Ночной сеанс. П.Круз, С.Сандрелли в исторической драме Б.Луна «**ОБНАЖЕННАЯ МАХА**» (Испания-Франция-Италия).

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
08.15 «Земля любви». Сериал.
09.15 Что? Где? Когда?
10.20 Док.детектив «Алмазная цепь». Дело 2001 года.
10.50 Библиомания.
16.00 Большая стирка.
17.25 «С легким паром!».
18.00 Жди меня.
19.00 «Кто хочет стать миллионером?».
20.00 Время.
20.35 Сериал «Остановка по требованию».
21.45 Независимое расследование.
22.30 Ночное «Время».
23.00 «На футболе».
23.30 «Ночная смена».

16.00, 19.00 Вести.
16.30 Приключенческий фильм «**НЕУЛОВИМЫЕ МСТИТЕЛИ**».
18.00 Сериал «Агентство НЛС».
19.35, 22.30 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Детектив «**ПУАРО АГАТЫ КРИСТИ. МЕСТЬ**».
22.00 Вести + Подробности.
22.45 Остросюжетный фильм «**КАТАЛА**».
00.15 Прогноз погоды.

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.05 Сегодня.
05.15, 06.20, 07.55, 14.40, 17.35 Криминал.
05.20, 07.15 Впрок.
05.35, 06.40, 14.30 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
07.50 Пять минут с Новоженовым.
08.25 Служба спасения.
09.25 Намедни.
10.40 Куклы.
11.25 Сериал «Полицейские».
13.20 Ток-шоу «Принцип «Домино».
15.30 Сериал «Мужская работа».
18.30 Герой дня.
18.50 Сериал «Ростов-папа».
20.00 Алчность.
21.50 Сериал «Скорая помощь».
23.25 Гордон.

07.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
07.30 «**ТЕНИ ЗАБЫТЫХ ПРЕДКОВ**». Худ. фильм.
09.15 «Бесконечная история Голливуда».
09.40 Док. фильмы.
10.35 Сферы.
11.45 Культурная революция.
12.35 «Антология одного стихотворения».
12.40, 20.40 Худ.короткометражные фильмы.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Все суры Корана.
14.05 Живое дерево ремесел.
14.15 Архитектурная галерея.
14.30 «Осенние портреты».
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
15.35 «Все образуется».
16.30 Alma Mater.
17.00 Археология.
17.50 «Репин рисует Толстого». Док. фильм.
18.05 Юбилейный вечер С.Доренского.
21.35 «Что делать?».
22.30 От киноавангарда к видеоарту.

05.45, 14.40, 17.40, 23.35 Дорожный патруль.
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00 Сейчас.
06.10, 06.40, 07.10, 07.35 День за днем.
07.50 Назло.
08.25 Фильм «**ПРИДИ И ВОЗЬМИ**».
10.20 Сериал «Женщина с характером».
11.35 «Итого».
12.20, 14.25 Телемагазин в Минске.
13.20 Сериал «Самые громкие преступления XX века».
15.00 100 чудес света. «Тигры снегов».
16.30, 18.45 Сериал «Улицы разбитых фонарей III».
20.40 Тушите свет.
20.55 Фильм «**СТРАСТИ ПО НОБЕЛЮ**».
22.00 Грани.
22.45 «Соловьиная ночь».

Кадр из фильма «Конец фантазии»

06.00, 16.30 «Икс-мен». Мультсериал.
06.30, 16.00 «Школдывый пес». Мультсериал.
07.00 «Бешеный Джек-пират». Мультсериал.
07.30, 15.30 «Мурашки». Сериал.
08.00 Информационная программа «168 часов Минска».
08.50, 23.30 «Виртуальный мир».
09.00 Психологическая драма «**ЛЮБИМАЯ ДОЧЬ**».
11.05 «Параллели».
11.30 «Большой завтрак с Ликой».
12.00, 15.00, 18.00 Новости СТВ.
12.15 «Случайный свидетель».
12.45, 13.55 «Дальнобойщики». Сериал.
15.15, 23.40 «М 1». Музыкальная программа.
16.55 «Чертенок». Теленовелла.
18.15 Международные спортивные новости на СТВ.
18.30 «Хит-момент - вечерняя рапсодия».
19.00 «Тема дня». Авторская программа Сергея Виноградова.
19.10 Премьер-парад. «Столичный». Юмористическая программа.
19.15 «Вечарніца».
19.30 Фильм ужасов «**КРОКОДИЛ**».
21.40 «Медики». Сериал.
23.00 «Новости СТВ-24 часа».
00.00 Футбольный курьер.

ВТОРНИК • 11 ДЕКАБРЯ

Техническая профилактика до 15.00
15.00 Новости.
15.15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док.сериал (Международный Французский Канал).
15.25 «Сказки отца Кастора-2». Мультсериал (Международный Французский Канал).
15.40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Страсти». Сериал (Италия).
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 «Москва - Минск».
19.00 «**МАЛЕНЬКАЯ ФАДЕТТА**». Худ. фильм (Международный Французский Канал).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 М.Пикколи в комедийной мелодраме «Ничего о Роберте» (Франция).
23.30 Спорт-курьер.
23.40 «**ЧЕТЫРЕ ТАНКИСТА И СОБАКА**». Худ. фильм (Польша).
0.20 Новости.
0.35 Волейбол. Top teams cup. Мужчины. «Гомельский волейбольный клуб» (Беларусь) - «Эшпиньо»(Португалия). Передача из Гомеля.

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
08.15 Жди меня.
09.15 Смехопанорама.
09.40 «Кто хочет стать миллионером?».
10.35 «Непутевые заметки».
10.50 Библиомания.
15.00, 20.35 Сериал «Остановка по требованию».
16.00 Большая стирка.
17.25 Сериал «Ускоренная помощь».
18.00 «Земля любви». Сериал.
19.00 Последний герой. «Заговор».
20.00 Время.
21.40 Кремль-9. «Чисто партийное убийство».
22.30 Ночное «Время».
23.00 Цивилизация.
23.30 «Ночная смена».

08.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
08.15, 18.00 Сериал «Агентство НЛС».
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Приключенческий фильм «**НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ НЕУЛОВИМЫХ**».
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Алла Пугачева. «Вспоминая Рождество...».
22.00 Фильм «**КОМЕДИЯ СТРОГОГО РЕЖИМА**».
23.40 Эрик Клэптон, Сьюзан Сарандон, Мик Джеггер, Элтон Джон и Джим Кэрри в благотворительном концерте, посвященном жертвам трагедии 11 сентября в городу Нью-Йорку.
01.25 Прогноз погоды.

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.05 Сегодня.
05.15, 06.20, 14.40, 17.40 Криминал.
05.20, 07.15 Впрок.
05.35, 06.40, 14.30 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50 Большие деньги.
06.35 Карданный вал.
06.50 Большие деньги.
07.40 Карданный вал.
07.45 Пять минут с Новоженовым.
07.55, 21.50 Сериал «Скорая помощь».
09.25 Алчность.
10.10 Шоу Елены Степаненко.
11.25 Сериал «Полицейские».
13.20 Ток-шоу «Принцип «Домино».
15.30 Сериал «Графиня де Монсоро».
16.30, 18.50 Сериал «Ростов-папа».
18.35 Герой дня.
20.00 Алчность.
23.30 Гордон.

07.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
07.30 «**ПОПУТЧИК**». Худ. фильм.
08.50 Мультфильмы.
09.15 Золотой пьедестал.
09.40, 15.35 Документальный экран.
10.35 В вашем доме.
11.45 «Легенды дикого Севера».
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Дело житейское.
14.15 Власть факта.
14.30 Сценограмма.
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
16.30 «Российский курьер».
17.00 Археология.
17.50 Дворцовые тайны.
18.15 «Любовь на Земле». Сериал.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 «Случай на станции Кочетовка». Моноспектакль.
20.40 «**ПОПУТЧИК**». Худ. фильм.
21.55 Из музыкальной коллекции телеканала «Культура».
22.35 Форма.

05.45, 14.40, 17.40, 23.35 Дорожный патруль.
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00 Сейчас.
06.10, 06.40, 07.10 День за днем.
07.40, 20.35 Тушите свет.
07.50 Назло.
08.25 Фильм «**СТРАСТИ ПО НОБЕЛЮ**».
09.15, 12.20, 14.25 Телемагазин в Минске.
09.25 «Без галстука».
10.20 Сериал «Женщина с характером».
11.30 Катастрофы недели.
13.20 Сериал «Самые громкие преступления XX века».
15.00 100 чудес света. «Рожденная из огня».
16.30 Сериал «Улицы разбитых фонарей III».
18.45 Сериал «Улицы разбитых фонарей III».
20.50 Фильм «**СТРАСТИ ПО НОБЕЛЮ**».
22.00 Грани.
22.45 «Без протокола».

06.00, 16.30 «Икс-мен». Мультсериал.
06.30, 16.00 «Школдывый пес». Мультсериал.
07.00 «Бешеный Джек-пират». Мультсериал.
07.30, 15.30 «Мурашки». Сериал.
08.00, 18.15 Международные спортивные новости на СТВ.
08.15 Новости СНГ.
08.30, 18.45 «Автопанорама».
08.45, 19.10 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
08.50, 23.30 «Виртуальный мир».
09.00 Триллер «Кошки-мышки».
11.30 «Перекресток». Музыкально-развлекательная программа.
12.00, 15.00, 18.00 Новости СТВ.
12.15 «Случайный свидетель».
12.45, 22.00 «Медики». Сериал.
14.00 «Секретные материалы». Сериал.
15.15, 01.40 «М 1». Музыкальная программа.
16.55 «Чертенок». Теленовелла.
18.30 «Здравствуйте, доктор!».
19.00 «Тема дня». Планерка в мэрии.
19.15 «Вечарніца».
19.30 Комедия «**САДОВНИК ШАНС**».
23.00 Новости «СТВ-24 часа».
23.45 Психологическая драма «**НОЖ В ВОДЕ**».

СРЕДА • 12 ДЕКАБРЯ

6.00 Новости.
6.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Новости.
8.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.10 «Страсти». Сериал (Италия).
10.00 Здоровье. Тележурнал.
10.30 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
11.00 «Семейные узы». Сериал (Бразилия).
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.05 «**СТРОГОВЫ**». Худ. фильм («Ленфильм»). 2-я серия.
14.15 Док.сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
14.30 Время местное. Репортажи из провинции.
15.00 Новости.
15.15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док. сериал (Международный Французский Канал).
15.25 «Сказки отца Кастора-2». Мультсериал (Международный Французский Канал).
15.40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Страсти». Сериал.
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 Час профессионала.
19.05 С.Маковецкий и С.Рябова в худ. фильме «**ЛЕТНИЕ ЛЮДИ**» по пьесе М.Горького «Дачники»(Россия).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 «Семейные узы». Сериал (Бразилия).
22.40 Спорт-курьер.
22.50 «**ЧЕТЫРЕ ТАНКИСТА И СОБАКА**». Худ. фильм (Польша).
23.35 Новости.
23.50 Криминальное досье.
0.15 «Встреча в Троицком» с Александром Домарацким.
0.40 Бокс. Открытый Кубок Беларуси. Финалы.

08.10 Играй, гармонь любимая!
08.50 Библиомания.
09.00 Новости.
09.10 Детектив «**НАЙТИ И ОБЕЗВРЕДИТЬ**».
10.50 «Сами с усами».
11.20 Фильм «**ЖЕСТОКИЙ РОМАНС**».
14.00 Новости.
14.10 «Кумиры». Испытание славой».
14.45 «Слабое звено».
15.40 Фильм «**МОСКВА СЛЕЗАМ НЕ ВЕРИТ**». 1-я серия.
17.00 Новости.
17.15 «**МОСКВА СЛЕЗАМ НЕ ВЕРИТ**». 2-я серия.
18.50, 20.35 Алла Пугачева, Филипп Киркоров, София Ротару и другие в праздничном концерте.
20.00 Время.
22.00 Триллер «**ЗАТВОРНИК**».
23.45 Приключенческий фильм «**ТАРАС БУЛЬБА**».

07.55 Папа, мама, я - спортивная семья.
08.40 «Городок».
09.20 Доброе утро, страна.
10.00 «Сто к одному».
10.50 Концерт Олега Газманова «Мы вместе».
12.30, 13.20 Фильм «**ЗИМНЯЯ ВИШНЯ**».
13.00, 19.00 Вести.
14.30 Фильм «**ЗИМНЯЯ ВИШНЯ-2**».
16.05 Фильм «**ЗИМНЯЯ ВИШНЯ-3**».
19.25 Аншлаг. «Подмосковные каникулы».
22.30 Фильм «**НЕЖНЫЙ ВОЗРАСТ**».
00.40 Прогноз погоды.

05.30 Приключенческий фильм «**ДЕТИ КАПИТАНА ГРАНТА**».
07.00, 09.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
07.10 Комедия «**НЕ ГОРЮЙ!**».
09.20 Откройте, милиция!
10.40 Вкусные истории.
11.25 Комедия «**КОМУ Я ДОЛЖЕН - ВСЕМ ПРОЩАЮ**».
13.05 Творческий вечер Льва Новоженова.
14.35, 15.20 Фильм П. Лобкова «Мавзолей».
16.05 Детектив «**ТРАКТИР НА ПЯТНИЦКОЙ**».
18.40 Боевик «**В СМЕРТЕЛЬНОЙ ОПАСНОСТИ**».
21.40 Фильм «**КОРОЛЕВА МАРГО**».

09.10 «**АВТОМОБИЛЬ, СКРИПКА И СОБАКА КЛЯКСА**». Худ. фильм.
10.45 Цирковой чемодан.
11.15 «Самый маленький гном». Мультфильм.
11.25 Чудеса погоды.
11.50 «**СТО ДНЕЙ ПОСЛЕ ДЕТСТВА**». Худ. фильм.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Киноконцерт.
14.05 «**БЕЛЫЙ СНЕГ РОССИИ**». Худ. фильм.
15.30 «Лебеди Непрядвы». Мультфильм.

Катя Флинг в роли Марлен Дитрих

15.55 «Свет далекой звезды».
16.50 «Жизнь - сапожок непарный». Док. фильм.
17.50 Алибек Днишев и ОРНИ под управлением Н.Некрасова в Концертном зале им. П.Чайковского.
18.30 «Наедине с Петром Великим».
19.00 «Соло для часов с боем». Спектакль.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 Смехоностальгия.
21.50 «**ПО ГЛАВНОЙ УЛИЦЕ С ОРКЕСТРОМ**». Худ. фильм.

05.35, 00.20 Дорожный патруль.
05.55 Фильм «**ЛЕКС И РОРИ**».
07.35, 21.00 Фильм «**СТРАСТИ ПО НОБЕЛЮ**».
08.35 Тушите свет.
08.50 Фильм «**ПОГРАНИЧНЫЙ ПЁС АЛЫЙ**».
10.00, 14.00, 18.00 Сейчас.
10.25 Сериал «Женщина с характером».
11.30 Фильм «**ЧЕЛОВЕК-АМФИБИЯ**».
13.25 Сериал «Самые громкие преступления XX века».
14.25 100 чудес света. «История грузинского вина».
15.10 «Такая смешная жизнь».
16.05 Фильм «**ОФИЦЕРЫ**».
18.50 Фильм «**СВАДЬБА**».
22.15 Тушите свет.
22.30 Фильм «**ПОГРУЖЕНИЕ В БЕЗДНУ**».

06.00, 16.30 «Икс-мен». Мультсериал.
06.30, 16.00 «Школдывый пес». Мультсериал.
07.00 «Бешеный Джек-пират». Мультсериал.
07.30, 15.30 «Мурашки». Сериал.
08.00, 18.15 Международные спортивные новости на СТВ.
08.15 Новости СНГ.
08.30 «Завтрак с Ликой».
08.35 Музыка на СТВ.
08.45 «Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
08.50, 23.15 «Виртуальный мир».
09.00 Комедия «**САДОВНИК ШАНС**».
11.35, 01.40 «М 1». Музыкальная программа.
12.05, 15.00, 18.00 Новости СТВ.
12.40, 21.50 «Медики». Сериал.
14.00 «Баффи». Сериал.
16.55 «Чертенок». Теленовелла.
18.30 «Радио-точка». Музыкально-развлекательная программа.
19.00 «Тема дня». Авторская программа Сергея Виноградова.
19.10 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
19.15 «Вечарніца».
19.30 Криминальная мелодрама «**ЛЮБОВЬ И ПОНОЖОВЩИНА**».
23.00 Новости «СТВ-24 часа».
23.30 Триллер «**ОТВРАЩЕНИЕ**».

ЧЕТВЕРГ

6.00 Новости.
6.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Новости.
8.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.15 «Страсти». Сериал (Италия).
10.00 Телевитамин.
10.30 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
11.00 «Семейные узы». Сериал (Бразилия).
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.05 «**СТРОГОВЫ**». Худ. фильм («Ленфильм»). 3-я серия.
14.15 Док. сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
14.30 Існасць. Духовная программа.
15.00 Новости.
15.15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док.сериал (Международный Французский Канал).
15.25 «Сказки отца Кастора-2». Мультсериал (Международный Французский Канал).
15.40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Страсти». Сериал (Италия).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 Ш.Стоун в семейной мелодраме «**ВЕЛИКАН**» (США).
20.15 Судьба человека. Пётр Квитинский.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 «Семейные узы». Сериал (Бразилия).
22.35 Спорт-курьер.
22.45 П.Андерсен в сериале «VIP»(США).
23.30 Новости.
23.45 Королевская охота.

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
08.15 «Земля любви». Сериал.
09.10 «С легким паром!».
09.40 «Кто хочет стать миллионером?».
10.35 «Непутевые заметки».
10.50 Библиомания.
15.00 Сериал «Остановка по требованию».
16.00 Большая стирка.
17.25 Смехопанорама.
18.00 «Земля любви». Сериал.
19.00 «Слабое звено».
20.00 Время.
20.35 Сериал «Остановка по требованию-2».
21.45 Человек и закон.
22.30 Ночное «Время».
23.00 Формула власти. Король Швеции.
23.30 «Ночная смена».

08.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
08.15, 18.00 Сериал «Агентство НЛС».
09.05 Сам себе режиссер.
10.30 «Санта-Барбара».
16.30 Фильм «**УВОЛЬНЕНИЕ НА БЕРЕГ**».
19.35, 22.30 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Фильм «Александр Солженицын. Жизнь не по лжи».
20.55 Фильм «Михаил Горбачев. Сегодня, десять лет спустя».
22.00 Вести + Подробности.
22.45 Комедия «**ВСТРЕТИМСЯ НА ТАИТИ**».
00.25 Горячая десятка.
01.20 Прогноз погоды.

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.00 Сегодня.
05.15, 06.20, 14.40, 17.40 Криминал.
05.20, 07.15 Впрок.
05.35, 06.40, 14.30 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
07.55 Сериал «Скорая помощь».
09.25 Алчность.
10.10 Дог-шоу «Я и моя собака».
11.25 Сериал «Полицейские».
13.20 Ток-шоу «Принцип «Домино».
15.30 Сериал «Графиня де Монсоро».

13 ДЕКАБРЯ

соро».
16.30, 18.50 Сериал «Ростов-папа».
18.30 Герой дня.
20.00 Внимание. Розыск!
21.55 Совершенно секретно.
23.25 Гордон.

07.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
07.30 **«ЗОНТИК ДЛЯ НОВОБРАЧНЫХ»**. Худ. фильм.
08.55 «Евгений Баратынский».
09.15 «Романтика романса».
09.40 «Меч ислама». Док. фильм. 1-я серия.
10.35 Острова.
11.45 «Легенды дикого Севера».
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 «Щелкунчик».
14.15 Чем живет Россия.
14.30 «Наедине со словом».
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
15.35 «Меч ислама». Док. фильм. 1-я серия.
16.30 «Странствия музыканта».
17.00 Археология.
17.50 Арт-панорама.
18.15 «Шлокингер». Сериал.
19.00 М.Равель. Вальс.
19.15 «Наедине с Петром Великим».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 **«ЗОНТИК ДЛЯ НОВОБРАЧНЫХ»**. Худ. фильм.
21.35 Культурная революция.
22.30 «Джазофрения».

05.45, 14.40, 17.40, 23.35 Дорожный патруль.
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00 Сейчас.
06.10, 06.40, 07.10 День за днем.
07.40, 20.35 Тушите свет.
07.50 Назло.
08.25, 20.50 Фильм **«СТРАСТИ ПО НОБЕЛЮ»**.
09.25 «Просто звери».
10.20 Сериал «Женщина с характером».
11.30 «Сеть».
12.20, 14.25 Телемагазин в Минске.
13.20 Сериал «Самые громкие преступления XX века».
15.00 100 чудес света. «В поисках Аточи».
16.30 Сериал «Улицы разбитых фонарей III».
18.50 Сериал «Улицы разбитых фонарей III».
22.00 Грани.
22.45 «Без протокола».

Николь Кидман в фильме «Другие»

06.00, 16.30 «Икс-мен». Мультсериал.
06.30, 16.00 «Школдивый пес». Мультсериал.
07.00 «Бешеный Джек-пират». Мультсериал.
07.30, 15.30 «Мурашки». Сериал.
08.00 Международные спортивные новости на СТВ.
08.15 Новости СНГ.
08.30 «Автопанорама».
08.45, 19.10 «Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
08.50, 23.30 «Виртуальный мир».
09.00 Триллер **«СТРЕСС»**.
11.30 «М 1». Музыкальная программа.
12.00, 15.00, 18.00 Новости СТВ.
12.15 «Случайный свидетель».
12.45 «Медики». Сериал.
14.00 «Баффи». Сериал.
16.55 «Чертенок». Теленовелла.
18.15 Международные спортивные новости на СТВ.
18.30 «Экзотика».
18.45 «Автопанорама».
19.00 «Тема дня». Авторская программа Сергея Виноградова.
19.15 «Вечарніца».
19.30 Мелодрама **«ЗВЕЗДОЧКА МОЯ НЕНАГЛЯДНАЯ»**.
21.40 «Медики». Сериал.
23.00 Новости «СТВ-24 часа».
23.45 Трагикомедия **«ТУПИК»**.
01.55 «М 1». Музыкальная программа.

ПЯТНИЦА • 14 ДЕКАБРЯ

6.00 Новости.
6.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Новости.
8.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.10 «Бригады «Тигра». Сериал (Международный Французский Канал).
10.05 Сад мечты. Передача для дачников.
10.30 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
11.00 «Семейные узы». Сериал (Бразилия).
12.00 Новости
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.05 **«СТРОГОВЫ»**. Худ. фильм («Ленфильм»). 4-я серия.
14.15 Док. сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
14.30 Видеофильм «Деловые люди».
15.00 Новости.
15.15 «Дэнни, расскажи мне историю». Док.сериал (Международный Французский Канал).
15.25 «Сказки отца Кастора-2». Мультсериал (Международный Французский Канал).
15.40 «Маленькие Эйнштейны». Сериал для детей (Германия).
16.10 «Пять чудес».
16.20 «5 х 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 «Бригады «Тигра». Сериал (Международный Французский Канал).
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 Парламентский вестник.
19.05 Худ. фильм режиссёра В.Корш-Саблина **«КРАСНЫЕ ЛИСТЬЯ»** («Беларусьфильм»).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 «Семейные узы». Сериал (Бразилия).
22.35 Спорт-курьер.
22.45 Детективный сериал «Отряд по борьбе с мафией» (Испания).
0.05 Новости.
0.20 Белорусская двадцатка.
0.45 Тяжёлая атлетика. Международный турнир памяти заслуженного мастера спорта Е.Новикова.

08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
08.15 «Земля любви». Сериал.
09.10 «Сами с усами».
09.40 «Слабое звено».
10.35 «Непутевые заметки».
10.50 Библиомания.
15.00, 20.35 Сериал «Остановка по требованию-2».
16.00 Большая стирка.
17.25 Док. детектив «Мишень для дезертира». Дело 2001 года.
18.00 «Земля любви». Сериал.
19.00 Поле чудес.
20.00 Время.
21.45 Сериал «X-files».
22.35 «Другое время».
23.30 Фильм **«БАЛОВЕНЬ СУДЬБЫ»**.

08.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
08.15, 18.00 Сериал «Агентство НЛС».
09.10 Новая «Старая квартира».
10.30 «Санта-Барбара».
13.30 Планета КВН.
17.00 Пресс-клуб.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Фильм **«ОЧИ ЧЕРНЫЕ»**.
22.45 Фильм **«РАСПУТНИК»**.
00.45 Реальное кино. Церемония вручения премии «Лавровая ветвь».

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
05.15, 06.20, 14.35, 17.30 Криминал.
05.20 Впрок.
05.35, 06.40, 14.30 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50 Большие деньги.
06.35 Карданный вал.
06.45 Пять минут с Новоженовым.
06.50 Большие деньги.
07.15 Впрок.
07.40 Карданный вал.
07.45 Пять минут с Новоженовым.
07.55 Очная ставка.
08.25 Путешествия натуралиста.
09.25 Своя игра.
10.10 Внимание. Розыск!
11.25 Сериал «Полицейские».
13.25 «Продолжение следует...».
15.30 Профессия - репортер.
15.45 Приключенческий фильм **«ДВОЙНОЙ ОБГОН»**.
18.35 Свобода слова.
20.10 Криминальная Россия.
21.50 Боевик **«ИЗБЫТОЧНАЯ СИЛА»**.
23.40 Пепси - чарт.
00.20 Кома.

07.05, 11.30, 15.00, 17.30, 23.00 Новости культуры.
07.30 **«НЕПОДСУДЕН»**. Худ. фильм.
08.50 «Ограбление по...» Мультфильм.
09.10 М.Брух. Концерт для скрипки с оркестром.
09.40, 15.35 «Меч ислама». Док. фильм. 2-я серия.
10.35 «Опоздавшая любовь».
11.45 «Легенды дикого Севера».
13.15 «Ох, уж эти дети». Мультфильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 «Щелкунчик».
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Музыкальные дома.
15.10 «Готовы или нет». Сериал.
16.30 Сенсация. Сенсация? Сенсация...
17.00 Археология.
17.50 «Кто там...».
18.15 «Штокингер». Сериал.
19.00 Р.Шуман. «Новелетта».
19.15 «Наедине с Петром Великим».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 «Царская ложа».
20.40 **«НЕПОДСУДЕН»**. Худ. фильм.
22.00 Фантазии на темы уходящего века.
22.30 А.Генис. Письма из Америки.

05.45, 14.40, 17.40, 01.05 Дорожный патруль.
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00 Сейчас.
06.10, 06.40, 07.10 День за днем.
07.40 Тушите свет.
07.50 Назло.
08.25, 21.20 Фильм **«СТРАСТИ ПО НОБЕЛЮ»**.
09.25 «Мое кино».
10.20 Сериал «Женщина с характером».
11.30 «За гранью возможного».
12.20, 14.25 Телемагазин в Минске.
13.20 Сериал «Самые громкие преступления XX века».
15.00 100 чудес света. «Дикая природа Панамы».
16.35, 18.45 Сериал «Улицы разбитых фонарей III».
20.00 «Глас народа».
22.30 Грани.
23.00 «Свидетель века».
23.20 Боевик **«ЖЕРТВОПРИНОШЕНИЕ»**.

СТВ

06.00, 16.30 «Икс-мен». Мультсериал.
06.30, 16.00 «Школдивый пес». Мультсериал.
07.00, 15.30 «Фантастическая четверка». Мультсериал.
07.30 «Принцесса Сиси». Мультсериал.
08.00, 18.15 Международные спортивные новости на СТВ.
08.15 Новости СНГ.
08.30 «Завтрак с Ликой».
08.35 Музыка на СТВ.
08.45, 19.10 «Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
08.50, 23.30 «Виртуальный мир».
09.00 Мелодрама **«ЗВЕЗДОЧКА МОЯ НЕНАГЛЯДНАЯ»**.
11.30 Информационно-познавательная программа «Европа сегодня».
12.00, 15.00, 18.00 Новости СТВ.
12.15 «Случайный свидетель».
12.45 «Медики». Сериал.
14.00 «Симулятор». Сериал.
15.15 «М 1». Музыкальная программа.
16.55 «Чертенок». Теленовелла.
18.30 Центр развлечений «Мэдисон авеню».
19.00 «Тема дня». Итоги в уикэнд.
19.15 «Вечарніца».
19.30 Боевик **«НЕЙТРОННАЯ БОМБА И СЕМЬ ГНОМОВ»**.
21.45 «Секретные материалы». Сериал.
23.00 Новости «СТВ-24 часа».
23.45 Драма **«ДЕВОЧКА НИКТО»**.
01.50 «М 1». Музыкальная программа.

СУББОТА • 15 ДЕКАБРЯ

7.00 Новости.
7.10 Сериал «Женщина в белом» (Международный Французский Канал).
8.10 «Великие женщины века». Фильм «Джейн Фонда» (США).
8.30 Існасць. Духовная программа.
9.00 Новости.
9.10 Экран индийского кино. **«НЕПОХИЩЕННАЯ НЕВЕСТА»**.
12.25 Сад мечты. Передача для дачников.
12.50 Королевская охота.
13.15 Здоровье. Тележурнал.
13.40 Сериал «Ростов-папа» (Россия).
14.35 Столица. Информационно-аналитическая программа.
15.00 Новости.
15.15 Детективный сериал «Отряд по борьбе с мафией» (Испания).
16.35 Белорусская двадцатка.
17.00 Пять чудес.
17.30 Волшебная шкатулка «Союзмультфильма». «Мороз Иванович», «Как грибы с горохом воевали», «Айболит и Бармалей».
18.15 Видеофильм «Кто там...».
18.35 Из достоверных источников.
19.00 Новости.
19.20 «На перекрёстках Европы». Телефестиваль белорусской песни.
20.10 П.Андерсен в сериале «VIP» (США).
21.00 Панорама.
21.50 Спорт-курьер.
22.00 Д.Траволта и Э.Томпсон в трагикомедии **«ОСНОВНЫЕ ЦВЕТА»** (США-Великобритания - Япония - Германия - Франция).
0.20 Видимо-невидимо.
1.30 Сериал «Королева мечей» (Канада-Испания-Великобритания).

07.00, 09.00, 14.00, 17.00 Новости.
07.10 Мультфильм «Карлсон вернулся».
07.30 Слово пастыря.
07.45 Зов джунглей.
08.10 «Эх, Семеновна!».
08.50 Библиомания.
09.10 Смехопанорама.
09.45 Смак.
10.05 40 лет шутя. КВН. Фрагменты биографии.
11.00 В мире животных.
11.40 Здоровье.
12.20 Серебряный шар». Людмила Целиковская.
13.00 Тайны забытых побед. «Уральский дракон».
13.30 «Все о Микки Маусе».
14.10 Комедия **«САМАЯ ОБАЯТЕЛЬНАЯ И ПРИВЛЕКАТЕЛЬНАЯ»**.
15.45 Песня года. Зима.
17.20 Концерт «Евгений Петросян приглашает...».
18.00 «Кто хочет стать миллионером?».
19.00 Последний герой. «Анархия диктатуры».
20.00 Время.
20.30 Что? Где? Когда?
21.40 Боевик **«ГЛАЗА ЗМЕИ»**.
23.35 Комедия **«ЖИТЬ, КАК КОРОЛИ»**.

07.00 Папа, мама, я - спортивная семья.
07.45 «Телепузики».
08.10 Золотой ключ.
08.30 Здоровье и жизнь.
09.00 Почта РТР.
09.30 Доброе утро, страна.
10.10 «Сто к одному».
11.00 Ток-шоу «Рядом с тобой».
11.55 Сериал «Тайный агент».
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Комедия **«ЗЕМЛЯ САННИКОВА»**.
15.00 Алла Пугачева. «Вспоминая Рождество...».
17.00 Моя семья.
17.55 Аншлаг.
19.25 Зеркало.
20.00 Фильм **«УТОМЛЕННЫЕ СОЛНЦЕМ»**.
22.55 Фильм **«НИКОГДА НЕ РАЗГОВАРИВАЙ С НЕЗНАКОМЦАМИ»**.
00.45 Прогноз погоды.

05.35 Приключенческий фильм **«ДВОЙНОЙ ОБГОН»**.
07.00, 09.00, 11.00, 15.00, 21.00 Сегодня.
07.15 «Улица Сезам».
07.35 Мультфильм «Три медведя».
07.45 Большие родители.
08.20 Без рецепта.
09.15 Криминал.
09.50 «Женский взгляд».
10.25 Квартирный вопрос.
11.25 Фильм **«ОПАСНЫЕ ДРУЗЬЯ»**.
13.25 Путешествия натуралиста.
14.00 Своя игра.
15.25 «Продолжение следует...».
16.15 Шоу Елены Степаненко.
17.10 Детектив **«УБИТЬ «ШАКАЛА»**.
18.45 Фильм **«ВМЕСТО МЕНЯ»**.
21.30 Профессия - репортер.
22.10 Боевик **«ИГРА НА ВЫЖИВАНИЕ»**.
00.10 Церемония вручения премии «Товар года».
01.15 Цвет ночи.

09.10 Мультфильмы.
09.50 Углы манежа.
10.15 Бабушкины рецепты.
10.30 Золотой пьедестал.
11.00 Графоман.
11.25 Чудеса погоды.
11.50 **«ГДЕ-ТО ЕСТЬ СЫН»**. Худ. фильм.
13.05 «Жили-были».
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 «Время музыки».
14.10 «Кот в сапогах». Мультфильм.
14.35 Док.сериал «Музыка света».
15.30 «Брошь». Телеспектакль.
16.30 «Вокзал мечты».
17.05 «Майские цветы». Сериал.

Джеймс Гандолфини в роли гангстера Тони Сопрано

18.00 Сферы.
18.40 XX век. Избранное.
19.30 «Исторические концерты».
20.15 Дом актера.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 **«ЧУНГКИНГСКИЙ ЭКСПРЕСС»**. Худ. фильм.

06.05, 13.35, 23.45 Дорожный патруль.
06.15 Фильм **«МЕДВЕДЬ»**.
07.05 Фильм **«СТРАСТИ ПО НОБЕЛЮ»**.
08.05, 19.30 Сериал «Улицы разбитых фонарей III».
09.05 «Я знаю все!».
10.00, 14.00, 18.00 Сейчас.
10.30 «Просто звери».
11.10 Фильм **«ХЛЕБ, ЗОЛОТО, НАГАН»**.
12.40 «Краса России».
14.30 «Сеть».
15.10 «Антология преступлений».
16.05 «Дачники».
16.55 «Обратный отсчет».
18.50 «Один день».
20.45 Фильм **«ДЕЛО БЫЛО В ПЕНЬКОВЕ»**.
22.40 «Открытые небеса. Культура для нового тысячелетия».

СТВ

06.00 Музканал.
07.00 «Параллели».
07.15 «В гостях у Тофика».
07.30 «Инспектор Гаджет». Мультсериал.
08.00 «Диплодоки». Мультсериал.
08.30, 09.00 «Футурама». Мультсериал.
09.30 «Баффи». Сериал.
10.30 Боевик **«НЕЙТРОННАЯ БОМБА И СЕМЬ ГНОМОВ»**.
12.50 «Экзотика».
13.05 «Перекресток». Музыкально-развлекательная программа.
13.30 Исторический фильм **«ЕМЕЛЬЯН ПУГАЧЕВ»**, 1-я серия.
15.20 «Здравствуйте, доктор».
15.35 «Кто я...».
16.00, 16.30 «Человек-паук». Мультсериал.
16.50 «Дальнобойщики». Сериал.
18.00 Худ. фильм.
19.30 «Час пик».
20.30 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
20.55 Боевик **«ШОССЕ 666»**.
23.05 «Симулятор». Сериал.
00.05 Центр развлечений «Мэдисон авеню».
00.35 «Радио-точка». Музыкально-развлекательная программа.
00.55 «М 1». Музыкальная программа.

ВОСКРЕСЕНЬЕ • 16 ДЕКАБРЯ

7.00 Новости.
7.10 Сериал «Женщина в белом» (Международный Французский Канал). Заключительная серия.
7.55 «Агромир». Информационно-аналитическая программа.
8.25 «Арсенал». Программа об армии.
9.00 Новости.
9.10 Мультиклуб.
9.35 Фильм-сказка **«ВЕРОНИКА ВОЗВРАЩАЕТСЯ»** (Румыния).
11.00 «Все нормально, мама!» Развлекательная программа.
11.40 Телевитамин.
12.10 Сериал «Королева мечей» (Канада-Испания-Великобритания).
12.55 XXII Всемирный фестиваль цирков (Международный Французский Канал).
13.55 Судьба человека. Петр Квитинский.
14.20 «Пой, душа!». Фольклорные коллективы Любанщины.
14.50 «И другие официальные лица».
15.00 Новости.
15.15 Мир и мы.
15.35 Ко Дню белорусского кино. Худ. фильм режиссёра В.Турова **«ВРЕМЯ ЕЁ СЫНОВЕЙ»** («Беларусьфильм»). 1-я и 2-я серии.
17.55 Криминальное досье.
18.20 «Встреча в Троицком» с Александром Домарацким.
18.45 «Время местное». Репортажи из провинции.
19.10 Планета «АРТ».
19.40 Телебарометр. Прогноз погоды.
20.00 Панорама.
20.35 Спорт-курьер.
20.45 Наше любимое кино. Л.Гурченко и М.Жаров в музыкальной комедии **«ДЕВУШКА С ГИТАРОЙ»** («Мосфильм»).
22.15 Детективный сериал «Жюли Леско» (Франция).
23.40 Тяжёлая атлетика. Международный турнир памяти заслуженного мастера спорта Е.Новикова.

07.00 Новости.
07.10 Служу России!
07.40 «Детеныши джунглей».
08.05 Утренняя звезда.
08.50 Библиомания.
09.00 Новости.
09.10 «Непутевые заметки».
09.30 Пока все дома.
10.10 Спасатели.
10.40 Клуб путешественников.
11.20 Детектив **«ТАЙНЫ ОТЦА ДАУЛИНГА»**.
12.15 «Сами с усами».
12.50 Умницы и умники.
13.15 Сокровища Кремля.
13.30 «Черный плащ».
14.00 Новости.
14.10 Комедия **«ДЕЛОВЫЕ ЛЮДИ»**.
15.40 «Ералаш».
15.50 Живая природа.
17.00 Новости.
17.20 Спецрепортаж «С ума сошедшая погода».
17.40 Комедия **«ДЕВЧАТА»**.
19.30 Боевик **«ОГОНЬ ИЗ ПРЕИСПОДНЕЙ»**.
21.30 Времена.
22.45 Сериал «X-files».
23.40 Детектив **«ПОЛИЦЕЙСКИЙ»**.

06.55 «Телепузики».
07.20 «Городок».
07.50 Русское лото.
08.45 «Ураза-Байрам».
09.40 «ТВ Бинго шоу».
10.20 Доброе утро, страна.
10.45 Сам себе режиссер.
11.35 Федерация.
12.10 Парламентский час.
13.00 Вести.
13.20 Диалоги о животных.
14.25 Вокруг света.
15.30 «Том и Джерри».
16.05 «Комиссар Рекс». Сериал.
17.10 ТВ Бинго новости.
17.15 Аншлаг.
18.20 «Городок».
19.00 Вести недели.
19.55 Фильм **«СИБИРСКИЙ ЦИРЮЛЬНИК»**.
23.15 Сериал «Твин Пикс».
00.25 Спорт за неделю.
01.20 Прогноз погоды.

05.40 Детектив **«УБИТЬ «ШАКАЛА»**.
07.00 Сегодня.
07.15 «Улица Сезам».
07.40 Пепси - чарт.
08.25 Ох, уж эти дети!
09.00 Сегодня.
09.15 Вкусные истории.
09.35 Шоу Елены Степаненко.
10.25 Криминальная Россия.
11.00 Сегодня.
11.20 Фильм **«ЕЩЕ РАЗ ПРО ЛЮБОВЬ»**.
13.25 Служба спасения.
14.00 Своя игра.
15.00 Сегодня.
15.25 Дог-шоу «Я и моя собака».
16.20 «Женский взгляд».
17.00 Очная ставка.
17.30 Боевик **«ВЫКУП»**.
20.00 Намедни.
21.15 Куклы.
21.30 Боевик **«УБОЙНАЯ СИЛА - «МАГНУМ»**.
00.05 Журнал лиги чемпионов.

09.10 «Человек в железной маске». Мультфильм.
10.15 Недлинные истории.
10.30 Ток-шоу «Наобум».
11.00 Тем временем.
11.25 Чудеса погоды.
11.50 **«ИСПОЛНЕНИЕ ЖЕЛАНИЙ»**. Худ. фильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.10 «Краса Ненаглядная». Мультфильм.
14.55 «Саломея». Фильм-опера.
17.05 «Майские цветы». Сериал.
18.00 «Сибирь на экране: мифы и реальность». Док. фильм.
18.30 «Куплю привидение». Мультфильм.
18.40 Экология литературы.
19.35 «Собрание исполнений».
20.15 Блеф-клуб.
21.00 Новости культуры.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 Джем-5.
22.05 **«МЕГРЭ НА РОДНОЙ ЗЕМЛЕ»**. Худ. фильм.
22.55 Вокальные произведения французских композиторов исполняет Т.Моногарова.

06.05, 13.40 Дорожный патруль.
06.20 Фильм **«ДЕЛО БЫЛО В ПЕНЬКОВЕ»**.
08.00 Сериал «Улицы разбитых фонарей III».
08.55 «Star старт».
09.30 «Советы профессора Чайникова».
10.00 Сейчас.
10.25 «Завтрак с Соловьёвым».
11.05 Фильм **«НЕ МОГУ СКАЗАТЬ «ПРОЩАЙ!»**.
12.45 «Мое кино».
13.30 Телемагазин в Минске.
14.00 Сейчас.
14.25 Катастрофы недели.
15.00 «В нашу гавань заходили корабли».
16.10 «Вы очевидец».
16.55 «Обратный отсчет».
18.00 «Итоги».
19.30 Сериал «Улицы разбитых фонарей III».
20.45 «Земля - воздух».
22.20 Фильм **«ИСТОРИЯ ВЕРШИТСЯ НОЧЬЮ»**.
00.10 Дорожный патруль.

СТВ

06.00 Музканал.
07.00 «1/52». Спортивное обозрение.
07.15 «В гостях у Тофика».
07.30 «Автопанорама».
08.00 «Час пик».
09.00 «Симпсоны». Мультсериал.
09.30 «Баффи». Сериал.
10.30 Комедийный фильм **«ЛЮБИМАЯ ТЕЩА»**.
12.50 «Большой завтрак с Ликой».
13.15, 23.50 «М 1». Музыкальная программа.
13.30 Исторический фильм **«ЕМЕЛЬЯН ПУГАЧЕВ»**, 2-я серия.
15.25 «Кирова, 17».
15.40 Премьер-парад «Столичный». Юмористическая программа.
16.00 «Человек-паук». Мультсериал.
16.30 «Человек-паук». Мультсериал.
16.50 «Дальнобойщики». Сериал.
18.00 Худ. фильм.
19.30 Информационная программа «168 часов Минска».
20.30 «Автопанорама».
21.00 Триллер **«КНЯЗЬ ТЬМЫ»**.
23.20 «Хит-момент - вечерняя рапсодия».

Калядная калекцыя бялізны

Сёлета мінскае сумеснае прадпрыемства ЗАТ «Мілавіца» больш паспяхова выглядае на знешніх рынках, чым на ўнутраным.

Хаця аб'ём выпуску прадукцыі ў параўнанні з мінулым годам не паменшыўся, знізіўся аб'ём продажу ў Беларусі. Гэта звязана ў першую чаргу з узрослай канкурэнцыяй з боку іншых айчынных і замежных вытворцаў, а таксама з павелічэннем колькасці падробнай прадукцыі з выкарыстаннем таварнага знака «Мілавіца». Пра гэта заявіла генеральны дырэктар прадпрыемства Зінаіда Валеха.

Паводле слоў Валехі, экспарт прадукцыі ў Расію, краіны СНД і далёкага замежжа павялічыўся сёлета на 13 працэнтаў. У Расіі, напрыклад, рэалізавана 5 мільёнаў адзінак прадукцыі «Мілавіцы». У ліпені гэтага года, паведаміла яна, у Маскве зарэгістраваны філіял «Мілавіцы» і адкрыты першы фірменны магазін рознічнага гандлю. Рознічныя гандлёвыя кропкі, дзе рэалізуецца прадукцыя мінскага прадпрыемства, адкрыты сёлета і ў некалькіх гарадах Украіны.

Што да новай калекцыі «Мілавіцы» «Калядныя карункі ад «Мілавіцы», традыцыйна прадстаўленай да свята, дык на гэты раз жанчын парадавалі серыямі «Тату» і «Кармэн». Яны выраблены з улікам новых кірункаў сусветнай моды. Усе матэрыялы, выкарыстаныя ў калекцыі, імпартныя.

Прадпрыемства вядзе адлік сваёй гісторыі з 1929 года. У 1992 годзе было створана закрытае акцыянернае таварыства «Мілавіца», а ў 2000-м — СП ЗАТ «Мілавіца». Доля італьянскіх інвестыцый складае 31 працэнт. «Мілавіца» стала першым беларускім прадпрыемствам, атрымаўшым міжнародны сертыфікат якасці *ISO 9001* у 1996 годзе.

Лавінія АРЭШКА

Фота Ул.ШЛАПАКА

Порах пераробяць на лакі

У Інстытуце механікі металапалімерных сістэм Беларусі створана эфектыўная імпартазамяшчальная тэхналогія утылізацыі пораху на аснове піраксіліну. У выніку утылізацыі ўтвараюцца хімічныя рэчывы, якія можна выкарыстоўваць для вытворчасці лакаў. Зараз сыравіну для вытворчасці лакаў Беларусь купляе за мяжой.

«Утылізацыя пораху — сур'ёзная праблема. У свеце і ў Беларусі накоплены вялікія запасы боепрыпасаў з закончанымі тэрмінамі захоўвання», — сказаў у інтэрв'ю БелаПАНу намеснік дырэктара інстытута Васіль Савіцкі. Паводле яго слоў, прапановы па выкарыстанні гэтай тэхналогіі перададзены ў міністэрства абароны Беларусі.

Юрый КАСЬЯНАЎ

Спажыўцам надаюцца правы

Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі ўхваліла ў другім чытанні законапраект «Аб абароне правоў спажыўца».

Дакумент вызначае агульныя прававыя, эканамічныя і арганізацыйныя асновы абароны правоў спажыўца. Як указваецца ў праекце, вытворца абавязаны своечасова прадастаўляць спажыўцу «неабходную і дакладную інфармацыю» аб таварах (работах, паслугах). Яна павінна ўтрымліваць найменне тавару, звесткі пра яго асноўныя спажывецкія ўласцівасці, а ў адносінах да прадуктаў харчавання — пра склад, харчовую каштоўнасць (для прадуктаў дзіцячага, лячэбнага і дыетычнага харчавання — каларыйнасць, наяўнасць вітамінаў), указанне на тое, што прадукт харчавання з'яўляецца генетычна мадыфікаваным або ў ім выкарыстоўваюцца генетычна мадыфікаваныя складаючыя.

У звестках аб таварах павінны таксама ўтрымлівацца інфармацыя аб цане і ўмовах яго набыцця, гарантыйны тэрмін (калі ён устаноўлены), дата вырабу, тэрмін службы або прыгоднасці або тэрмін захоўвання тавару, указанне ўмоў захоўвання тавару, найменне, юрыдычны адрас вытворцы і месца знаходжання арганізацыі, упаўнаважанай вытворцам на прыняцце прэтэнзій пакупніка, інфармацыя аб сертыфікацыі тавараў, іх велічыні, масе, а таксама неабходныя звесткі аб правілах бяспечнага выкарыстання.

У законапраекце вызначана, што функцыі абароны правоў спажыўцоў бярэ на сябе дзяржава ў асобе міністэрства гандлю.

Юрый ПАЦЁМКІН

Беларускія махляры атакуюць Амерыку

За апошнія гады шэраг амерыканскіх камп'ютэрных кампаній сталі ахвярамі махляроў з Беларусі, паведамляе на сваёй старонцы ў інтэрнэце Служба дзелавой інфармацыі для новых незалежных дзяржаў (*BISNIS*), якая ўваходзіць у Дэпартамент гандлю ЗША.

Махляры выкарыстоўваюць падробленыя крэдытныя карткі ці скрадзеную інфармацыю аб чужых крэдытоўках для закупкі ў ЗША камп'ютэрнага абсталявання ды іншай высокатэхналагічнай прадукцыі. Напрыклад, у лютым 1999 года фларыдская кампанія паставіла ў Беларусь камп'ютэрных дэталяў на 40.000 даляраў ЗША, пакуль ашуканства было выкрыта. Зусім нядаўна шэраг кампаній у Каліфорніі і Вірджыніі атрымалі факсімільныя ці электронныя паведамленні з Беларусі з замовай на вялікія пастаўкі камп'ютэрных дэталяў. Пры гэтым амерыканскіх пастаўшчыкоў прасілі пераслаць груз праз хуткасныя паштовыя службы, без страхоўкі, а таксама занізіць у плацёжных дакументах вартасць грузу, каб зменшыць мытныя пошліны. Для аплаты прадстаўлялася да 10 нумароў крэдытных картак.

Крысу Слэйду, бухгалтару кампаніі *Boost peripheral systems* з каліфарнійскага горада Сакрамэнта, якая атрымала такую замову, здалося падазроным, што два з прадстаўленых нумароў крэдытак былі заблакаваныя. Ён прасачыў інфармацыю аб адной з картак да шведскага банку, дзе яму паведамілі, што крэдытоўка несапраўдная.

«Звычайна праваахоўныя органы вельмі мала чым могуць дапамагчы вам у выпадках міжнароднага махлярства», — цытуецца ў аглядзе *BISNIS* Одры Ланфард, рэдактара інтэрнэт-выдання *ScamBusters*, якое дае парады па барацьбе з сецевым ашуканствам.

Прадстаўнік пасольства ЗША ў Мінску паведаміў БелаПАНу, што пасольства атрымоўвала інфармацыю ад амерыканскіх кампаній, ашуканых з Беларусі.

Аляксей ЗНАТКЕВІЧ

ЭКСПРЭС

Прагнозы, пазыкі, разлікі

Прадпрымальнікам — «падачку»

Па апошніх звестках, недзяржаўныя прадпрыемствы забяспечваюць больш за 40% агульнага аб'ёма прамысловай прадукцыі і каля 77% паштучнага таваразвароту Беларусі. Аднак на дзейнасці прадпрымальнікаў па-ранейшаму адбіваецца нестабільнасць заканадаўства, высокі ўзровень падаткаабкладання. Па словах намесніка міністра эканомікі Андрэя Тура, ужо вядзецца праца па скарачэнні спісу ліцэнзаваных відаў дзейнасці, плануецца ў бліжэйшы час спрасціць працэдуры рэгістрацыі і на 2002 год намечана зменшыць падатак на прыбытак з 30 да 24%.

Колькі каштуюць алімпійскія медалі?

Сёлета на падрыхтоўку нашых спартсменаў да XIX Зімовай алімпіяды, што адбудзецца ў Солт-Лэйк-Сіці, будзе затрачана каля 1,5 млрд. рублёў (на 519 млн. ужо закуплена спартовая экіпіроўка). Для падрыхтоўкі да алімпіяды пасля адбору засталося 85 спартсмэнаў, а ўся дэлегацыя складзе каля 130 чалавек.

Інвестыцыйнай палітыцы патрэбна дэзінфекцыя

З 1 снежня міністэрства эканомікі Рэспублікі Беларусь пачынае рэалізоўваць новую канцэпцыю стратэгіі, метадалогіі і сэрвіснага абслугоўвання замежных інвестараў. Увогуле праграмай на 2002 год прадугледжваецца, што замежныя інвестыцыі будуць складаць прыкладна 400 млн. даляраў.

Гандаль скрадзенымі аўто непакоіць Інтэрпол

Кожныя 10 секунд у свеце крадуць адзін аўтамабіль, прыбытак ад іх продажу складае штогод больш за 21 млрд. даляраў. Гэта больш за прыбытак такіх аўтагігантаў, як «Фольксваген» і «Даймлер-Крайслер» разам. Адзін з галоўных напрамкаў вырашэння гэтай праблемы, па меркаваннях экспертаў, — паляпшэнне эфектыўнасці банку дадзеных, у якім утрымліваюцца звесткі больш як аб 2,6 млн. аўтамабіляў, скрадзеных у 59 краінах.

Андрэй КАРПОВІЧ

Няма падтрымкі інавацыйных праектаў

Беларускія вучоныя маюць вострую патрэбу ў падтрымцы сваіх інавацыйных праектаў. Такі лейтматыў меркаванняў удзельнікаў праходзячай у Мінску выставы «Дасягненні айчыннай навукі — вытворчасці».

Самай вялікай праблемай для беларускіх вучоных на сённяшні дзень застаецца ўкараненне навуковых дасягненняў у вытворчасць і штодзённае жыццё. Напрыклад, у Інстытуце агульнай і неарганічнай хіміі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі створаны экалагічна чысты, танны і недэфіцытны пенаўтваральнік для ячэістых бетонаў (галіна прымянення — усім вядомыя будаўнічыя блокі). Выкарыстанне такога пенаўтваральніка зніжае расход закупляемай у Расіі алюмініевай пудры не менш чым на 20 працэнтаў. Эканамічны эфект ад укаранення пенаўтваральніка ў вытворчасць можа вылічацца мільёнамі даляраў ЗША ў год.

«Гэта даследчая праца. Мы сваімі сіламі выпусцілі доследную партыю, выпрабавалі. Але ні ў нас, ні ў прадпрыемстваў няма грошай на завяршэнне работ і ўкараненне пенаўтваральнікаў у вытворчасць», — паведаміла ў інтэрв'ю БелаПАНу старшы навуковы супрацоўнік Інстытута агульнай і неарганічнай хіміі Л.Бурдавіцына.

Юрый КАСЬЯНАЎ

Асіметрыя інфармацыі і эканамічная палітыка

Джозэф СТЫГЛІЦ, лаўрэат Нобелеўскай прэміі па эканоміцы 2001 году, прафесар эканомікі Калумбійскага ўніверсітэту, былы старшыня рады па эканамічных пытаннях пры прэзідэнту ЗША Дж.Клінтану

Нобелеўскую прэмію ў галіне эканамічных навук у гэтым годзе атрымалі Джордж Акерлаф з Каліфарнійскага ўніверсітэту, што ў Берклі, Майкл Спенс са Стэнфардскага ўніверсітэту і я за супольную працу па «асіметрыі інфармацыі». Дык у чым сутнасць гэтай працы?

На працягу двухсот гадоў эканамісты выкарыстоўвалі простыя эканамічныя мадэлі, якія будаваліся на дапушчэнні пра вычарпальнасць і дакладнасць інфармацыі, інакш кажучы – на тым, што ўсе, хто зацікаўлены ў пэўнай справе, валодаюць пра яе адной і той жа агульнадаступнай інфармацыяй. Яны разумелі, што гэта не адпавядае рэальнаму стану рэчаў, але спадзяваліся, што, прыняўшы вычарпальнасць (паўнату) інфармацыі за аксіёму, на некаторыя невялікія недакладнасці можна не звяртаць увагі. Такі падыход не мае пад сабою трывалага грунту, бо нават маленькія разыходжанні ці недакладнасці ў інфармацыі могуць істотна ўплываць на паводзіны эканомікі.

Нобелеўскі камітэт адзначыў нашую працу па асіметрыі інфармацыі – адзін з аспектаў недасканаласці інфармацыі, абумоўленае, у сваю чаргу, тым, што розныя ўдзельнікі рынкавых аперацый валодаюць рознымі звесткамі. Напрыклад, прадавец аўтамабіля можа ведаць пра сваю машыну значна больш, чым яе пакупнік; а чалавек, які набывае страхавы поліс, можа лепш ведаць, наколькі верагодны няшчасны выпадак (прыкладам, ведаючы, як ён кіруе аўтамабілем); працоўны можа ведаць больш, чым патэнцыйны працадаўца, пра тое, ці зможа ён выканаць тую ці іншую працу; а пазычальнік можа ведаць пра свае мажлівасці выплаціць пазыку больш, чым той, хто пазыку дае. Аднак асіметрыя інфармацыі (нават мізэрная) можа прывесці да сур'ёзных вынікаў.

Мы з Джорджам Акерлафам былі аднакурснікамі ў Масачусецкім тэхналагічным інстытуце на пачатку 60-х гадоў XX ст. Нас навучалі тагачасным стандартным эканамічным мадэлям, аднак мы не знаходзілі ў іх вялікага сэнсу. Усе гэтыя мадэлі даволі спрошчана гаварылі пра тое, што попыт роўны прапанаванню. Штука ў тым, што нават з папугая можна зрабіць эканаміста, калі бясконца паўтараць пры ім «попыт і прапанаванне». Праверка вышэйзгаданага сцверджання дае цікавыя вынікі: калі б, напрыклад, попыт на працоўную сілу быў роўны прапанаванню, то беспрацоўя папросту не існавала б і г.д.

Я вырас у прамысловым горадзе Гэры, штат Індыяна, на паўднёвым узбярэжжы возера Мічыган, і на свае вочы бачыў галечу, беспрацоўе і дыскрымінацыю. Я паступіў на эканамічны факультэт, бо меў жаданне асэнсаваць гэтыя з'явы і зрабіць што-небудзь у гэтым кірунку. Таму знаёмства з мадэлямі, якія грунтаваліся на меркаванні, што беспрацоўя не існуе, падалося мне вельмі дзіўным, калі я пачаў вучыцца.

Нашыя мадэлі дапамагаюць патлумачыць, чаму рынкі не працуюць так, як – згодна са стандартнай тэорыяй – яны павінны працаваць: чаму рынку проста можа не быць, чаму можа мець месца беспрацоўе і чаму можа адбывацца рацыянаванне крэдыту. Яны таксама тлумачаць, чаму хвалі эканамічных катастроф могуць з цягам часу ўзмацняцца, а не сціхаць, і чаму іх вынікі захоўваюцца вельмі доўга пасля таго, як знікне першапрычына ўзрушэнняў.

Адна з найбольш сур'ёзных тэзаў нашай працы датычыць выказвання Адама Сміта пра тое, што рынкі, якія канкуруюць між сабою, прыводзяць да эфектыўных вынікаў, як быццам іх накіроўвала «чыясьці нябачная рука». Але наш аналіз паказаў: «чыясьці нябачная рука» не проста не бачная – яе наагул няма ці, калі нават і ёсць, то яна абсалютна нямоглая. У супольнай працы з Брусам Грынвальдам з Калумбійскага ўніверсітэту мы прадэманстравалі, што ва ўмовах рынкавай эканомікі мае месца ўмяшальніцтва ў рынкавыя працэсы з боку ўраду, якое можа быць карысным для ўсіх, нават калі ўрад сутыкаецца з той самай непаўнатой інфармацыі, што і прыватны сектар.

Эканамісты даўно пагадзіліся з тым, што перад абліччам «знешніх уздзеянняў» на эканамічную дзейнасць – такіх, як, напрыклад, забруджанне вады і паветра – рынкавыя рашэнні часта бываюць неэфектыўнымі. У такіх выпадках вытворчасць пэўнага кшталту прадукцыі (прыкладам, сталі, перапрацоўка якой забруджвае навакольнае асяроддзе) можа быць занадта высокая, у той час як вытворчасць іншае (напрыклад, правядзенне доследаў дзеля навукі ў гэтай галіне) – заніжаная. Гэтым мы прадэманстравалі: як толькі будзе прызнана, што інфармацыя не дасканалая – а яно насамрэч так і ёсць, – гэтыя знешнія ўздзеянні таксама будуць успрымацца як шырока распаўсюджаная з'ява, а значыць, хібы ў рынкавым рэгуляванні будуць лічыцца непазбежнымі.

Іронія ў тым, што ў той час, калі вялікая колькасць навукоўцаў па ўсім свеце займалася распрацоўкай гэтых ідэй і ўдасканаленнем нашай абазнанасці ў рынкавых абмежаваннях, міжнародныя эканамічныя арганізацыі праводзілі ў жыццё Вашынгтонскі кансенсус, які базуецца на рынкавым фундаменталізме і цалкам ігнаруе дэфекты рынкавага рэгулявання.

І нягледзячы на тое, што ўсе ўжо абазнаныя ў рынкавых абмежаваннях, шматлікія эканамічныя арганізацыі да сённяшняга дня не прынялі гэтыя веды на ўзбраенне. Такое становішча спараджае непаразуменні паміж гэтымі арганізацыямі і краінамі, якім яны даюць парады. Шмат бліскучых маладых спецыялістаў, якія працуюць на ўрады краін, што развіваюцца, грунтуюць свае даследаванні на разуменні рынкавай эканомікі, глыбейшым за тую старую ідэалогію і спрошчаныя мадэлі, якімі кіруюцца некаторыя міжнародныя бюракраты.

Я ведаю: некаторыя кажуць, што тэарэтычная праца на тэму асіметрыі інфармацыі, прызнаная Нобелеўскім камітэтам, ніяк не суадносіцца з тэзамі (палажэннямі) эканамічнай палітыкі, якую я праводзіў, працуючы ў Сусветным банку, у адносінах да Усходняй Азіі, Расіі ці развіцця сусветнай эканомікі. Гэта не адпавядае рэчаіснасці. Мая пазіцыя па лібералізацыі фінансавых рынкаў грунтавалася на тэорыі рэгулявання, якая, у сваю чаргу, базавалася на асіметрыі інфармацыі.

Непакой наконт банкруцтва (накшталт таго, што высокія стаўкі працэнта, якія навязваюцца МВФ ва Усходняй Азіі, зруйнуюць шмат фірмаў і нават адмоўна паўплываюць на абменны курс, а гэта, у сваю чаргу, выкліча эканамічную катастрофу і зробіць гэтыя краіны менш прывабнымі для інвестараў) бярэ пачатак у тэорыі асіметрыі інфармацыі. Вось найпрасцейшы доказ: у свеце дакладнай інфармацыі банкруцтва папросту не існавала б – ну праўда, хто б стаў пазычаць грошы, ведаючы, што пазычальнік будзе няздатны выплаціць даўгі? У рэальным свеце беспаспяховасць працэсу прыватызацыі была часткова выкліканая праблемамі карпарацыйнага кіравання, непасрэдна звязанымі з асіметрыяй інфармацыі пры ўзаемадзеянні менеджэраў і ўласнікаў.

Ідэі часам могуць мець такую самую моц, што і рэальныя капіталаўкладанні. І там, дзе старыя ідэалогіі і капітал працуюць разам, як гэта было ў мінулым, у некаторых выпадках гэта вядзе да рэалізацыі вызначаных задач, у іншых выпадках – не. Асіметрыя інфармацыі шчыльна звязаная з асіметрыяй эканамічных (рынкавых) магчымасцяў. І мэта ўраду ў такіх выпадках – не толькі выправіць хібы рынкавага рэгулявання, але і ліквідаваць асіметрыю магчымасцяў.

Наша праца – увагу шырокай грамадскасці да якой дапамог прыцягнуць Нобелеўскі камітэт – гэта частка інтэлектуальнай асновы «трэцяга шляху», які ўсё шырэй прызнаецца за адзіны сродак, каб дасягнуць эканамічнага прагрэсу, захаваўшы сацыяльную справядлівасць.

Нарком Джанжгава

Лаврентий Цанава, в отличие от своих предшественников, продержавшихся в кресле наркома НКВД БССР от двух месяцев до года, просидел в нем с конца 1938 до начала войны и затем еще семь послевоенных лет.

На совести этого подручного Сталина и Берии — тысячи человеческих жизней. В первый год пребывания Цанавы в Белоруссии по политическим обвинениям было арестовано свыше 30 тысяч человек. Одного за другим убирал этот «Лаврентий-2» руководителей республики. И не только направлял следствие, но и лично допрашивал арестованных, используя весь арсенал пыточных методов и средств.

Архивы сохранили список депутатов Верховного Совета БССР первого созыва. Напротив фамилии Цанавы карандашом помечено «Друг Берии». Именно Берия посоветовал Л.Джанджгаве поменять его труднопроизносимую фамилию на более простую. А еще он спас Цанаву от позора. В 1922 году во время партийной регистрации тому не возвратили партийный билет, что фактически означало исключение из партии. Позже Цанава сам написал об этом эпизоде: «В бытность начальника политбюро ЧК в г. Телави в 1922 году, в период разгара борьбы с национал-уклонистами — последними было выдвинуто против меня обвинение якобы в незаконном уводе девушки. Дело было расследовано органами ЧК, и в 1923 году я был оправдан вовсе».

Девушку он действительно «умыкнул», и несдобровать бы Цанаве, если бы не выручил выдвинутый в заместители начальника ЧК Грузии Лаврентий Берия. Цанаву в партии восстановили, и с этого времени стал он верным слугой своего тезки.

Патрон, поднимаясь вверх по кровавым ступеням своей политической карьеры, вёл за собой и преданного холуя. Всего через неделю после назначения Лаврентия Берии наркомом внутренних дел СССР такой же пост получил в Белоруссии Лаврентий Цанава. Правда, для этого ему самому пришлось арестовать своего предшественника — А. Наседкина, в темпе провести следствие и через месяц поставить его под расстрел. В полном соответствии со сталинским тезисом об обострении классовой борьбы.

В наркомате Цанава держал сотрудников в «ежовых рукавицах», насаждал жесткую палочную дисциплину. Многие бывшие его коллеги, дававшие показания в последующие годы, подробно рассказывали о его грубости и жестокости, о том, что ему ничего не стоило прилюдно унизить человека, плюнуть ему в лицо. Малейшее ослушание расценивалось не иначе как «вредительство» и чревато было тюремными последствиями.

Свидетелями назван был такой факт: Цанава отдал под суд и «упек» на 10 лет сержанта из личной охраны, отказавшегося поливать деревья в его саду. Деспотичный нрав превращал работу с ним в настоящую пытку. За пять послевоенных лет у него сменилось 22 секретаря — угождать Цанаве было нелегким искусством. В то же время, отвечая на московский звонок, Цанава непременно вскакивал и стоял, вытянувшись в струнку, в течение всего разговора.

Как и Берия в Москве, Цанава внедрял в партийные органы и государственные учреждения своих соглядатаев. Осведомители, как правило, всю собранную информацию, весь компромат поставляли лично ему. Множились «досье» на руководителей республики, и хотя о 37-м годе некоторые втайне только вздыхали, процветали те же методы тотальной слежки, доносительства и оговоров. По-прежнему в ходу были откровенно сфабрикованные материалы, лжесвидетельства, инсинуации.

Уже в 1940-м заслуги наркома внутренних дел Беларуси были оценены первым орденом Ленина. После того как части Красной Армии вместе с гитлеровцами провели совместный военный парад в Бресте, Цанава занялся развертыванием аппарата НКВД и сети доносчиков в Западной Беларуси. Цанаве выпала работа и по чистке самого НКВД — многие чекисты пошли по тому конвееру смерти, который создали своими руками.

Когда началась война, сотрудники НКВД вывозили архивы, одних заключенных по политическим мотивам расстреливали на месте в тюрьмах, других строили в колонны и гнали на Восток. Конвоиры имели приказ за подписями Пономаренко и Цанавы: «в случае невозможности обеспечить охрану контингента»— расстреливать заключенных на месте. В июне 1941-го дороги из Вилейки на Полоцк и из Минска на Червень были усеяны сотнями трупов «врагов народа».

Особые отделы, которыми командовал Цанава на Западном, а потом на Центральном фронтах, продолжали делать тоже самое. За свою преступную палаческую деятельность Цанава получил в общем более 30 наград.

В характеристике, утвержденной бюро ЦК, говорилось, что Цанава «активно участвовал в работе ЦК КП(б) в деле развития партизанского движения».

В официальной истории партизанского движения имя Цанавы не значится, несмотря на то, что именно под его «авторством» в 1949 году вышло первое полное описание партизанского движения в Беларуси в двух томах под названием «Всенародная партизанская война в Белоруссии против фашистских захватчиков». 15 июля 1953 года приказом Главлита БССР было предписано «конфисковать из библиотек общественного пользования и книготорговли первую часть книги: Цанава Л.Ф. «Всенародная партизанская война в Белоруссии против фашистских захватчиков», Минск, 1950 г. 10 000 экземпляров, 342 стр.».

За два года до этих событий Цанава был переведен в Москву на должность заместителя министра госбезопасности. Пробыл он на Лубянке недолго. Но для того, чтобы он попал под следствие, потребовались годы ожидания, и тысячи людей потеряли жизни из-за безумцев, полюбивших пить кровь...

Игорь КУЗНЕЦОВ

Даведка

Цанава (Джанжгава) Лаврентий Фомич. Родился в 1900 году в селе Хут-Сопели Гегечкорского района Грузии. Отец — крестьянин-бедняк, образование — сельское начальное училище, общеобразовательные курсы в Тифлисе. Был на чекистской, партийной и хозяйственной работе в Грузии, в том числе заместитель председателя лимонно-мандаринового треста, начальник «Колхид-строя»...17 декабря 1938 года назначен народным комиссаром внутренних дел БССР.. С 9 марта 1941 года по июль 1941 года— народный комиссар госбезопасности БССР. 20 июля 1941 года назначен начальником особого отдела Западного фронта и руководителем оперативно-чекистской группы НКВД по БССР. С июня 1943 по 18 марта 1946 года— нарком госбезопасности БССР, с 18 марта 1946 по 3 ноября 1951 года — министр госбезопасности БССР. Позднее взят в Москву для работы в МГБ СССР. Генерал-лейтенант.

4 апреля 1953 года арестован. Умер в заключении 12 октября 1955 года (по другим сведениям, покончил жизнь самоубийством).

Будынак КДБ РБ, у якім паспеў папрацаваць нарком Цанава

Хроніка беларускіх ілюзіяў

Панькоў М. Хроніка беларускага жыцця на чужыне (1945—1984 г.). – Мінск, 2001. – 332 с. (Бібліятэка часопісу «Беларускі Гістарычны Агляд»)

Як падае кароценькая анатацыя да кнігі, «аўтар сабраў усе магчымыя звесткі пра акцыі, святы, імпрэзы беларускіх дзеячоў, што воляю лёсу апынуліся на чужыне». І сапраўды, у «Хроніцы...» з педантызмам, вартым нашай павагі, занатаваныя падзеі жыцця беларускай дыяспары ў Нямеччыне, Вялікабрытаніі, Бельгіі, Францыі, ЗША, Канадзе, Аўстраліі, Іспаніі... Але заўважым, што гэта падзеі беларускага грамадскага жыцця ў эміграцыі. На жаль, «Хроніка...» не дае дастаткова поўнай інфармацыі пра падзеі асабістага, прыватнага жыцця беларусаў у акрэслены перыяд: як і дзе здабывалі яны свой хлеб надзённы? Ці былі здаровыя, або на што хварэлі? З кім браліся шлюбам? Ці захоўваюць дзеці і ўнукі духоўную і матэрыяльную спадчыну сваіх беларускіх продкаў?..

Вельмі мала звестак і пра самога аўтара, а таму, акрамя прадмовы Лявона Юрэвіча і рэдактарскага пасляслоўя Алега Гардзіенкі, у кнігу варта было ўключыць і ўспаміны ці інтэр'вю сучаснікаў М.Панькова, як, напрыклад, Васіля Шчэцькі, Антона Шукелойця, Францішка Бартуля ды іншых.

Аддаючы належнае выдаўцам і рэдактарам кнігі, мусім звярнуць увагу беларускай грамадскасці і на, мякка кажучы, сумны бок справы ў звязку з выхадам згаданай «Хронікі...». Праблема ў наступным. Яшчэ ў 1996 годзе Васіль Шчэцька, паплечнік М.Панькова, у 436-ым нумары газеты «Беларус» пісаў: «Калі М.Панькоў памёр, паўстала пытанне, куды перадаць зборы М.Панькова? Меркавалася перадаць на Беларусь, але рэферэндум Лукашэнкі (14.05.1995) паказаў, што гэтага кроку рабіць няможна. Тады Ніна Тэсла (дачка М.Панькова) і прыяцелі нябожчыка Васіль Шчэцька і Канстанцін Мярляк пастанавілі перадаць архіў і бібліятэку ў Фундацыю П.Крэчэўскага, што ў Квінсе». На вялікі жаль, гэтае рашэнне аказалася памылковым: на 1 кастрычніка 2000 года шматлікія матэрыялы са збору М.Панькова заставаліся неўпарадкаваныя, а значная іх частка разам з бібліятэкай «пасьпяхова» псавалася ў падвале згаданай Фундацыі. Гэткі ж самы лёс напаткаў і бібліятэку беларускай праваслаўнай царквы ў Манхэтэне, ад збораў якой на сённяшні дзень, відаць, мала што засталося. І гэта таксама праўда нашага беларускага жыцця. Вось чаму мы і назвалі сваю сціплую рэцэнзію хронікай беларускіх ілюзіяў.

Міраслаў ЧАРТАРЫЦКІ, Сяргей ДУБОВІК

Папраўкі да закону «Аб адукацыі»

Пасля шматгадзіннага абмеркавання Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі перанесла разгляд у другім чытанні новай рэдакцыі закону «Аб адукацыі», унесенага ў парламент прэзідэнтам. Спрэчкі ў Авальнай зале разгарнуліся вакол чатырох паправак. Першая з іх тычыцца заканадаўчага замацавання аб'ёму штогадовых асігнаванняў на адукацыю ў памеры не менш за 10% ад ВУП. Другая – павышэння заработнай платы настаўнікаў. Дэпутаты прапаноўваюць заканадаўча ўстанавіць яе ўзровень не ніжэй за сярэднюю зарплату ў рэальным сектары эканомікі. Трэцяя папраўка прадугледжвае вяртанне сацыяльных ільгот для сельскіх настаўнікаў. Чацвёртае змяненне ў праект унесена дэпутатам Уладзімірам Навасядам. Ён прапанаваў выключыць з праекту норму пра абавязковае размеркаванне выпускнікоў дзяржаўных ВНУ.

Большасць гэтых паправак патрабуе дадатковага фінансавання, на што не згаджаюцца распрацоўшчыкі праекту. У выніку пасля некалькіх гадзін абмеркаванняў дэпутаты вырашылі адкласці галасаванне па гэтым законапраекце.

Юрый ПАЦЁМКІН

ДАТЫ, ПАДЗЕІ, ЛЁСЫ

7 снежня

1941. Пачатак вайны на Ціхім акіяне. Японскі флот нечакана атакаваў Гаваі, Ганконг, Малаю, Філіпіны ды іншыя амерыканскія, брытанскія і галандскія уладанні. Амерыканцы ў гэты дзень страцілі 5 лінкораў і 14 меншых караблёў, больш за 200 самалётаў і каля 3 тысяч чалавек.

1988. Землятрус зруйнаваў другі паводле велічыні горад Арменіі Ленінакан. Згодна з афіцыйнымі звесткамі, загінулі 29 тысяч чалавек, згодна з неафіцыйнымі — 55 тысяч.

8 снежня

1859. Выйшаў першы пераклад на беларускую мову паэмы А.Міцкевіча «Пан Тадэвуш», створаны В.Дунінам-Марцінкевічам. На загад цэнзуры наклад быў знішчаны.

1861. Нарадзіўся заснавальнік кінафантастыкі і разнастайных спецэфектаў Жорж Мельес. Гэта ён першы прыдумаў выкарыстоўваць рухомую кінакамеру, зацямненні, паскораныя і запаволеныя здымкі.

1966. Нарадзілася ірландская спявачка Шынед О'Конар, якая ўвяла ў жаночую моду фрызуру «на лыса».

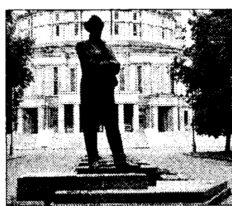
1980. Псіхічна хворы фанат *The Beatles* Марк Чэпмен смяротна параніў (у грудзі, спіну і левую руку) Джона Ленана. Паліцыі Чэпмен патлумачыў, што сапраўдны Ленан — ён сам, а ў Джона ён страляў, каб «пакараць самазванца».

1991. Кіраўнікі Расіі, Украіны і Беларусі скасавалі СССР і заснавалі СНД са сталіцаю ў Мінску.

9 снежня

1886. Нарадзіўся амерыканскі вынаходнік глыбокай замарозкі фасаваных прадуктаў харчавання (кшталту пяльменяў) Кларэнс Бёрдсей. Ідэю ён запазычыў у эскімосаў, калі скупляў у іх футры на Алясцы.

1891. Нарадзіўся Максім Багдановіч. Помнік паэту ў Мінску адкрыўся ў 1981 г.

1918. Перад ад'ездам у Вільню ўрад і Рада БНР выдалі 5-ую Устаўную грамату, у якой заклікалі народ змагацца супраць аднаўлення савецкай улады.

1941. Японскае войска акупавала Тайланд. Кітай абвесціў вайну Японіі, Германіі ды Італіі.

10 снежня

Міжнародны Дзень правоў чалавека.

1796. Імператар Павел I на просьбу Касцюшкі загадаў вызваліць з вязніцаў і сібірскай ссылкі ўсіх палонных удзельнікаў паўстання супраць падзелу Рэчы Паспалітай. Генерала Суворава Павел выгнаў у адстаўку.

1896. Памёр вынаходнік дынаміту (1867) і славуты мецэнат Альфрэд Бернхард Нобель.

1901. Першымі лаўрэатамі Нобелеўскай прэміі сталіся нямецкі фізік Вільгельм Конрад Рэнтген, французскі паэт Франсуа Арман Сюлі-Прудом, галандскі хімік Якаб Хендрык Вант-Гоф і нямецкі мікрабіёлаг Эміль Адольф Берынг. Нобелеўскую прэмію свету тады атрымалі швейцарац Анры Жан Дзюнан і француз Фрэдэрык Пасі.

1991. Беларуская дзяржава нацыяналізавала былую ўласнасць КПСС – КП(б)Б.

11 снежня

1781. Нарадзіўся шатландскі фізік Дэвід Брустэр, які вынайшаў калейдаскоп (1816).

1856. Нарадзіўся Георгій Пляханаў, першы прапагандыст марксізму ў Расіі (заснаваў першую арганізацыю ў абарону правоў рабочых, газету «Искра», пераклаў «Маніфест камуністычнай партыі»).

1936. Кароль Вялікабрытаніі Эдвард VIII выступіў на радыё з заявою, што выракаецца прастолу на карысць брата, Джорджа V. Эдвард не пашкадаваў кароны дзеля магчымасці ажаніцца з каханай жанчынаю — двойчы разведзенай амерыканкай Уоліс Сімпсан. У той жа дзень каханкі з'ехалі ў Францыю.

1941. Германія і Італія, саюзнікі Японіі, якая ўжо ваявала з ЗША, таксама абвесцілі вайну Амерыцы.

1981. А 12:27 ад холаду спыніўся Біг Бэн (гадзіннік на вежы брытанскага парламенту).

12 снежня

1821. Нарадзіўся французскі пісьменнік, выбітны стыліст Гюстаў Флабер. Пра гераіню свайго найбольш вядомага рамана, дзе выкрываецца мяшчанская мараль, Флабер сказаў: «Мадам Бавары — гэта я».

1844. Бостанскі стаматолаг Горас Уэлс упершыню скарыстаў для анестэзіі наркатычны «вясёлы» газ. Спроба атрымалася няўдалая: пацыенты зашмат пасміхаліся і рагаталі, што перашкаджала лекару калупацца ў іхнім роце. Праз два гады партнёр Уэлса Уільям Мортан з большым поспехам скарыстаў эфір.

1896. Гульельма Марконі наладзіў у лонданскім Тойнбі-холе першую публічную дэманстрацыю радыё. У гэты ж дзень у **1901** г. вынаходнік правёў першую трансатлантычную радыёперадачу (з Карнуэла на Ньюфаўндленд).

1946. ААН адмовілася прыняць у свае шэрагі Іспанію і рэкамендавала ўсім краінам дыпламатычны і эканамічны байкот франкісцкага рэжыму з прычыны ягонага фашыстоўскага характару.

1986. Пры падлёце да аэрапорта Шонефельд (ГДР) разбіўся самалёт «Аэрафлота» ТУ-134. З 73 пасажыраў-немцаў і 8 членаў савецкага экіпажу 4 чалавекі выжылі.

1989. Амерыканская мільярдэрка Леона Хэлмслі, якая праславілася публічнай заявою: «Толькі маленькія людзі плацяць падаткі» – была пакараная штрафам у 7 млн. даляраў і асуджаная да 4 гадоў зняволення за ўхіленне ад сплачвання падаткаў. «Каралева сквапнасці» і яе муж Гары валодалі сеткаю шыкоўных гатэляў агульным коштам у 5 млрд. даляраў.

13 снежня

1916. Каля 12 тысяч італьянскіх і 6 тысяч аўстрыйскіх салдатаў падчас бою ў Альпах загінулі пад снегавымі лавінамі.

1961. Каліфарнійскі рок-гурт *The Beach Boys* дэбютаваў сінглам *Surfin'*.

1981. Войцэх Ярузельскі ўвёў у Польшчы ваеннае становішча. Меў рацыю, бо інакш краіну акупавала б савецкае войска, як тое адбылося ў Чэхаславакіі.

1989. У горадзе Гуінтаўн (Уэльс) адбыўся першы канцэрт хору глуханямых. Скарыстоўваючы сваю мову жэстаў, інваліды выступалі на адной сцэне і ва унісон са звычайным мужчынскім хорам.

Падрыхтаваў Юрась БАРЫСЕВІЧ

«Міліпол’2001» у Ле-Буржэ

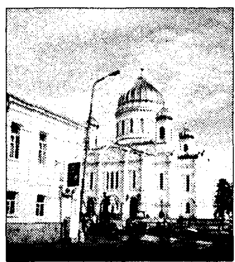
Пры канцы лістапада ў Парыжы прайшла Міжнародная выстава ўнутранай дзяржаўнай бяспекі «Міліпол’2001». Больш за 500 кампаніяў і фірмаў, занятых вытворчасцю спецпрадукцыі нямасавага прызначэння, з 35 краінаў паказвалі шматлікім патэнцыйным кліентам камплекты спецыяльнага ўзбраення, амуніцыі і розных унікальных сродкаў (кампутарных і стралковых) пад модным цяпер дэвізам «Антытэрарыст». Выстава была прызначана выключна для вузкіх спецыялістаў, простую цікаўную публіку туды не пускалі. Самая высокатэхналагічная «прадукцыя» была на стэндах ЗША, Францыі, Вялікабрытаніі, Ізраіля і Расіі. Паводле інфармацыі, сціпла пададзенай у прэсе, спецыялісты цікавіліся мініяцюрнымі радыёмікрафонамі, перадавальнікамі тэлесігналаў, апаратурай для пошуку каналаў «пратачэння інфармацыі». Вялікую цікавасць выклікала распрацоўка спецыяльнага носьбіта інфармацыі, які ў выпадку ягонага выкрадання сам вокамгненна знішчае інфармацыю ў памяці. Са зброі спецы сакрэтных службаў адзначылі дасягненні расійскіх збраяроў — бязгучную снайперскую вінтоўку, а таксама бязгучны і бязвогненны спецыяльны аўтамат. Выклікаў зацікаўленасць ахоўных службаў і вайскоўцаў сучасны калючы дрот. Ён знешне не адрозніваецца ад ранейшага, але мае зусім іншыя якасці — яго практычна немагчыма распілаваць. Спатрэбіцца болей за дзве гадзіны, каб перапілаваць яго нажоўкай. А заплеценая ў дрот спецыяльная нітка датчыкаў пры парушэнні адразу дасць ахове сігнал пра чыюсьці спробу трапіць на тэрыторыю.

Падзеі 11 верасня стымулявалі працы ў сферы вытворчасці спецсродкаў для паліцыі і аховы дзяржсакрэтаў, і наступныя выставы, на думку экспертаў, прынясуць неспадзяваныя сюрпрызы спажыўцам гэтай прадукцыі

Яўген ГАРЭЛІК

Святыня коштам 700.000.000 даляраў

Як вядома, маскоўскі храм Хрыста Збавіцеля быў узарваны на загад Сталіна пры канцы 1937 года. Храм аздабляў расійскую сталіцу 64 гады, яго пачалі будаваць у 1839, скончылі і асвяцілі ў 1883 годзе. Да месца зазначыць, што пад храм на загад цара Мікалая I знеслі старажытны Аляксееўскі манастыр, што і дало Сталіну падставу даць загад пабудаваць на вызваленым месцы велічны Палац Саветаў на свой густ. Каб не вайна, так і было б. Але пасля вайны патрэба гульні ў саветы адпала, і катлаван Палаца скарысталі пад плавальны басейн.

Новыя расійскія ўлады ў 1994 годзе вырашылі аднавіць храм, новабудоўлю пачалі ў студзені 1995, а праз 6 няпоўных гадоў у копіі ранейшай святыні пачаліся багаслужбы. Знешне наватвораны храм Хрыста Збавіцеля падобны да арыгіналу. Агульная плошча гэтай пабудовы 34 135 квадратных метраў. Вышыня скляпенняў 103 метры, вышыня іканастасу 27 метраў. Яшчэ новы храм мае музей, залу Царкоўных сабораў і Сіноду, трапезную на 1 200 месцаў, шмат'ярусны паркінг для легкавікоў і аўтастаянку, чым, на думку многіх, моцна нагадвае рэстаранны комплекс. Сюжэтны і арнаментальны іканапіс займае 22 000 квадратных метраў.

Аднаўленне гэтага царкоўнага гіганта каштавала агулам 700 мільёнаў даляраў. Які адсотак складаюць у гэтай вялізарнай суме рублёвыя ахвяраванні простых вернікаў, невядома. Адкуль браліся мільёны і мільёны даляраў — таксама таямніца.

Але ўжо толькі неймаверны кошт храма, які змяшчае 10 000 вернікаў адначасна, робіць яго прыцягальным для цікаўных турыстаў. Для параўнання можна сказаць, што гэткую суму каштуе сучасны аўтабан ад Масквы да Мінска, на які ў «саюзу дзвюх дзяржаваў» няма грошай.

Ева САЛАВЕЙ

«Пачакай, пачакай... — Не магу, не магу!»

Інтэрв«ю філосафа і пісьменніка Умберта Эка іспанскаму часопісу La Vanguardia

— Мне ў студзені споўніцца 70 гадоў. Нарадзіўся я ў П’емонце, жыву ў Мілане, выкладаю ва універсітэце ў Балон»і. Жанаты, у нас двое дзяцей і адзін унук чатырнаццаці месяцаў. Я не фашыст, не галасую за Берлусконі – я сацыял-дэмакрат. Быў кіраўніком розных каталіцкіх арганізацыяў, але пасля гэтага Госпад больш не верыць у мяне. Выпускаю ў свет *Baudolino*.

— Сен’ёр Эка, адкуль паходзіць гэтае Эка?

— Мой сябар знайшоў спіс выказванняў, якімі ў 1600 годзе карысталіся езуіты дзеля таго, каб даваць імёны знайдышам. Адно з іх было *excelsis oblatos*, што азначае — «дар нябёсаў», адсюль і паходзіць Эка – імя, якое далі майму дзеду, паэтутрубадуру без бацькі. Значыць, і я дар неба, які, мяркую, людзі змогуць ацаніць.

— А Вы, Вы падабаецеся самому сабе?

— Не, мне мой твар не падабаецца. Мне заўсёды больш падабаліся іншыя.

— У дзяцінстве каго Вы болей любілі?

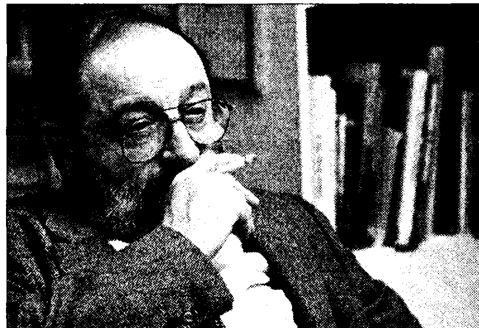
— Сваю бабулю па маці, якая першая моцна паўплывала на мяне ў сэнсе культуры. Жанчына, якая абсалютна не разумела ў культуры, была адданая кнігам. Яна давала мне чытаць цудоўныя творы Бальзака, Талстога ці зусім жахлівыя, бо не бачыла між імі ніякай розніцы.

— І гэтак прайшлі гады вайны?

— Вайна была надзвычайным досведам, таму што там ты навучаўся выжываць. Цяпер, пасля 11 верасня, я бачу няўпэўненых людзей... Я нарадзіўся ў няўпэўненасці і навучыўся, што трэба жыць у ёй.

— Вы не баіцёся?

— Адзінае, чаго я баюся, — гэта хвароба Альцгеймера. Страта памяці – гэта страта свайго Я. Усе астатнія небяспекі другасныя. Таму, стоячы перад рэлігіяй, якая кажа мне, што я рэінкарнуюся, прыкладам, у карову, я пытаю: «Як у карове я буду памятаць пра тое, што я быў Умбертам Эка?». Калі я змагу адказаць, што буду, тады мяне гэта задаволіць.

— Вас цікавіць улада?

— Не. Мяне цікавіць аўтарытэт, каб любы сказаў: «Эка сказаў у той кнізе тое і тое, і ён мае рацыю». Мне не падабаецца, калі не прызнаецца мой інтэлектуальны аўтарытэт.

— А сэкс?

— Мяркую, што сэкс вельмі карысны, дзякуючы яму я зрабіў двух сваіх дзяцей, якіх я вельмі люблю, і адзін з іх падараваў мне ўнука, якога я таксама надта люблю. Я вельмі паважліва стаўлюся да сэксу.

— Таму што ён дазволіў Вам увекавечыць сябе?

— І таму што гэта весела!

— Які ўзрост для вас самы лепшы?

— Сённяшні, бо мне ўсё баліць, круціць, я лепш разумею сваё цела.

— Вы мяркуеце, што можна навучыцца ў болю?

— Адзін з самых значных набыткаў – гэта досвед, і я вельмі рады, што мне ўдалося назапасіць яго. Адна з прычынаў, па якой я не хачу паміраць, – гэта тая, што я не хачу, каб ён быў страчаны... Магчыма, гэта яшчэ і адна з прычынаў, па якіх пішуцца кнігі.

— Вы кажаце, што чалавеку патрэбныя утопіі, а Ваша утопія якая?

— Каб у кожным горадзе быў бар, у якім бы мне без пытанняў прыносілі марціні з лёдам, бо ведаюць, што мне гэта падабаецца?

— Ці можа слава прывесці да страты чалавечага аблічча?

— Дастаткова не прымаць яе сур’ёзна. Я вельмі рады, калі людзі чытаюць мае кнігі, хоць гэта і прыносіць пэўныя нязручнасці. Я ўсё-ткі не прымаю і дзякуючы гэтаму магу правесці больш часу, гуляючы з сваімі сябрамі.

— Мы вырастаем у цынізме?

— Мы здолелі падоўжыць жыццё, а гэта вельмі вялікая каштоўнасць. І мы непакоімся пра галодных афрыканскіх дзяцей і мноства іншых справаў, якія 200 гадоў таму нікога не клапацілі. Не думаю, што мы сталі горшыя.

— Вы пісалі пра міфалагічныя персанажы. Вас цікавіць свет чараўніцтва?

— Так, яшчэ мне падабаецца марожанае. Але думаю, што тыя, хто занадта верыць у свет чараўніцтва, благія людзі, усе фашысты.

— Чаму Вы так кажаце?

— Таму што ведаю.

— Давайце пагаварым пра плынь часу, Вы шмат пісалі і пра гэта.

— У газетах не варта гаварыць ні пра плынь часу, ні пра Бога, ні пра смерць.

— Тады я запытаюся пра тое, што ўзрушыла Вас?

— Першы мёртвы, якога я ўбачыў. Гэта было ў гады вайны, я ўбачыў яго на вуліцы, з куляй у лобе. Гэта вельмі моцны ўспамін. Але я думаю, што таямніца жыцця крыецца ў тым, што ўсё, што адбываецца з табой, узрушвае цябе. Калі няма ўзрушэння, няма і прагрэсу.

— Што ўзрушыла Вас у дарослым жыцці?

— Мой бацька памёр, калі нарадзіўся мой сын. Гэтае супадзенне нагэтулькі змяніла мае пачуцці, што я на працягу году не лётаў на самалёце. Я раптам ператварыўся ў майго бацьку.

— Чаго Вы навучыліся ў яго?

— Недаверу — ніколі не верыць надта ў тое, што кажуць іншыя.

— Чым можна ганарыцца?

— Толькі атрымаўшы дыпломы, мой найлепшы сябар і я сказалі: «Што мы будзем рабіць цяпер?... Мы павінны напісаць кнігу і нарадзіць дзіця – гэта два спосабы перамагчы смерць». У яго адна дачка і 15 кніг, у мяне двое дзяцей і 40 кніг. Мы шчаслівыя.

— Што неабходна, каб усё жыццё пражыць з адной жанчынай?

— Пра гэта Вы спытайце ў яе.

— Вы са свайго боку не зрабілі нічога?

— Адданасць. Хоць я і не быў добрым мужам, гэта тая якасць, якую я паважаю.

— Ваша смерць не хвалюе Вас?

— Мы, філосафы, разумеем, што жыццё – гэта падрыхтоўка да смерці, але мне хацелася б у апошні момант сказаць прыгожыя словы.

— Вы ўжо падумалі пра іх?

— Я ўжо выбраў тыя, якія мне хацелася б, каб выгравіравалі на маім магільным камяні, апошнія словы з дыялогу «Горад Сонца» Кампанелы: «Пачакай, пачакай... — Не магу, не магу».

inosmi.ru

Бедная няшчасная каралева

Калі 20 лістапада 1947 г. прынцэса Уэльская Елізавета бралася шлюбам з герцагам Эдынбургскім Філіпам, гэтае вяселле святкавала ўся Англія, адданая традыцыям манархіі. Цяпер ад той агульнай любові да будучай каралевы не засталося і следу.

Елізавета II магла стаць чалавекам вельмі прагрэсіўных поглядаў: гэтаму спрыялі самі абставіны яе нараджэння ў 1926г. Гэта першая каранаваная асоба ў гісторыі, якую зачалі пры дапамозе штучнага апладнення. Кволаму і хваравітаму бацьку Берці, тады герцагу Ёркскаму, бракавала сілы, і ягоная жонка, цяперашняя каралева-маці Елізавета (у дзявоцтве Боўз-Лаен) доўгія гады не магла спазнаць радасці мацярынства. У рэшце рэшт лекары дапамаглі ёй зацяжарыць праз ін’екцыю спермы герцага. Каралеўская канцылярыя паведаміла свету пра гэтую падзею ў сваім звычайным шляхетна-драўляным стылі: «Пэўная форма лекавання дала пасляховыя вынікі».

Верагодна, думка пра тое, што яна з’яўляецца ў літаральным сэнсе плёнам тэхнічнага прагрэсу, падалася Елізавеце II настолькі зневажальнай, што яна вырашыла «адпомсціць» эпосе высокіх тэхналогіяў, з рэдкай упартасцю ідучы не ў нагу з часам. З юнага ўзросту яна застаецца прыхільніцаю захавання раскошы каралеўскага двара і няўхільнага выканання правілаў палацавага этыкету. Амерыканскі кінапрадзюсер Джэк Уілсан прыгадвае, як павітаў 13-гадовую Елізавету на прыёме ва Уіндзарскім палацы сардэчнымі словамі: «Добры дзень, маленькая! Як сёння маешся?» — а ў адказ пачуў загад: «Кланяйцеся! Кланяйцеся!». Гэтая пыхлівая дзяўчына вырашыла ўвасобіць у жыццё ўсе найбольш рэакцыйныя і карыкатурныя праявы манархічнай традыцыі. Калі каранаваным асобам належыць быць дураватымі і неадукаванымі, яна будзе такой больш чым трэба. Калі адзін дыпламат згадаў у прысутнасці Елізаветы імя Дантэ Аліг’еры, яна спытала, да якой пароды належыць конь з гэткай мянушкаю.

Мультымільянерша, найбагацейшая жанчына ў Англіі вельмі скваппная. Слугі з Букінгемскага палацу маглі б распавесці сёетое на гэты конт. Сваёй прачцы яна зрабіла на Раство сапраўды «каралеўскі» падарунак — мех зашчэпак для бялізны. Дзеля эканоміі асвятленне ў калідорах і кулуарах каралеўскай рэзідэнцыі ў Лондане амаль заўжды адключанае. У выніку пляменніцам Елізаветы часта даводзілася шукаць свае апартаменты навобмацак.

У ганарыстай Елізаветы ёсць яшчэ адзін непрывабны бок жыцця, пра які шырокая публіка доўгі час нічога не ведала. Мова пра яе «ідылічныя» адносіны з сужэнцам (і далёкім сваяком) Філіпам. Калі прынцэса спыніла свой выбар на гэтым прыгожым станістым мужчыне, што нарадзіўся быў у сям’і датчаніна і немкі на грэцкім востраве Корфу, яе бацькі былі расчараваныя: яны марылі пра лепшую партыю для сваёй дачкі, чым гэты сумнеўны прынц, бацька якога бегаў за кожнай спадніцаю, а маці зачынілася ад свету ў праваслаўным манастыры. Да таго ж Філіп быў стаўленікам свайго дзядзькі, апошняга віцэ-караля Індыі лорда Маўнтбатэна, які шукаў суцяшэння ад бясконцых здрадаў жонкі-німфаманкі Эдвіны ў абдымках армейскіх афіцэраў.

Для Елізаветы ўсё гэта было неістотна, яна хацела толькі свайго выбранніка і нават пагражала бацьку, Джорджу VI, што адмовіцца ўзысці на прастол, калі шлюб не адбудзецца. Філіп пагадзіўся адразу. Ён не быў закаханы ў прынцэсу Уэльскую, але пэўна ведаў, што гэты шлюб, дзеля якога ён адмовіўся ад грэцкага падданства і праваслаўнага веравызнання, — адзіны для яго шанец захаваць гультайскі лад жыцця, да якога прынц адчуваў сваё пакліканне. Філіп і не падазраваў, які кошт яму давядзецца сплаціць за шлюб «па разліку». Ужо праз некалькі месяцаў пасля вяселля ён скардзіўся кожнаму, хто меў жаданне слухаць, на неўтаймаваны сексуальны апетыт сужэнкі. І ўсё ж ён мужна выконваў умовы шлюбнага кантракту і падарыў жонцы чатырох дзяцей — Чарльза, Анну, Эндру і Эдварда, інтымныя прыгоды якіх стануць потым улюбёнай тэмаю брытанскіх газетаў.

Гарачае пачуццё Елізаветы да Філіпа як адрэзала пасля каранацыі ў 1952 г. Цяпер яна была ўжо не жанчынаю, а каралевай, і адразу дала зразумець мужу, якая неадольная дыстанцыя будзе цяпер іх падзяляць. Цяжка прыдумаць такую знявагу, якой бы ні давялося зведаць прынцу-кансорту. Елізавета заявіла, што адмовіцца, насуперак традыцыі, ад прозвішча мужа і будзе ледзі Уіндзар, а не Маўнтбатэн-Уіндзар. Парушаючы шматвяковы звычай, яна забараніла паказваць мужу змест знакамітых «чырвоных куфэркаў» — то бок сакрэтных дакументаў, якія ўрад перадае для азнаямлення кіраўніку дзяржавы. У свой час сужэнец каралевы Вікторыі прынц Альберт меў на гэта права. Адхілены ад дзяржаўных справаў, Філіп аднойчы прызнаўся прыяцелю Марціну Шартры: «Я тут не больш чым амёба», — падкрэсліўшы такой метафарай, што ягоная роля зводзіцца да эксклюзіўнай пастаўкі сперматазоідаў. Такое стаўленне занурыла яго ў дэпрэсію, ад якой Філіп спрабаваў уцячы ў падарожжах па свеце і незлічоных палюбоўных інтрыжках.

Парадаксальная трываласць шлюбу каралевы і прынца, дзіўная на фоне скандальных палюбоўных прыгодаў іхных дзяцей, тлумачыцца пачуццём адказнасці за лёс дзяржавы. Яны не скасоўваюць шлюб ужо не «дзеля дзяцей», а дзеля ратавання манархіі, аўтарытэт якой у грамадстве і без таго з кожным годам апускаецца ўсё ніжэй. Менавіта ў гэтым вобразе іх імёны застануцца ў гісторыі Англіі: было б даволі складана знайсці ў іх жыцці штосьці яшчэ, вартае памяці нашчадкаў.

Пераклад з англійскай Б.Ю.

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец — рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная звязда»
220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ №1793 Нумар падпісаны ў друк 6/12/2001 (15:00) Наклад — 9.660